ALp 2766
L.arch.

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, October 17, 1989

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 42 (2069) 1989 SPALIS–OCTOBER 17 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Naikintina negerovė

Yra sakoma, kad jei žmogus supyksta ir nori tuojau ką nors pasakyti, pirmiausia tesuskaičiuoja iki 25, prieš tardamas pirmąjį žodį. Taigi patariama supykusiam per daug neskubėti su šneka, bandant išvengti karštų ginčų. Greičiausiai-tai tiesa, nes patarimai, patarlės juk gimsta iš gyvenimo praktikos. Aplamai pyktis ir susipykimai, kokio masto ar formos jie bebūtų, nedaug ką gero žmonėms duoda, nebent pamoką ateičiai, kad daugiau taip nebūtų. Susipykimai – tai kaip praūžianti audra: pridaro nuostolių, ir viską vėl tenka iš naujo atstatyti. Laiko eikvojimo atžvilgiu trumpalaikiai susipykimai gali būti dar šiaip taip pateisinami, bet ilgalaikiai ar net "amžini" – tai tikra negerovė. Ir jei ta negerovė liečia tik mažą, ribotą, net neviešą, žmonių ratelį, – ir nuostoliai yra mažesni. Bet jei ji apėmusi platesnius žmonių sluoksnius, įtakojanti visuomenės junginius, kreipianti ir keičianti linkmes, kelianti nepasitikėjimą – žala yra labai didelė. Ir juo labiau yra reikalinga žmonių vienybė, juo ir toji žala didesnė bei skaudesnė.

GANA SUNKIAI yra pergyvenama, kai bendruose reikaluose, svarbiuose svarstymuose ar nutarimuose skirtingos nuomonės perkeliamos į asmeninių susipykimų plotmę, kurioje užsitvenkusios ambicinės užtvankos neleidžia sroventi būtinos darbuotės srovei, dėl ko kenčia visuma, turinti gražiausių norų, geriausių planų ir perspektyvų. Suprantama, kad nėra lengva save nugalėti ir ranką paduoti "priešui". Bet tie, kurie reiškiasi veiklose, aukoja laiką, energiją, sugebėjimus, net savuosius išteklius, turėtų juk bendrų reikalų gerovei aukoti ir savąsias ambicijas, nesutarimus, nuomonių skirtumus paliekant salių ar posėdžių patalpose ir nepykstant ant bendradarbio ar tų pačių tikslų siekiančio oponento, kad jis nepritaria pareikštai nuomonei. Dažnomis progomis mėgstame pabrėžti demokratinį tvarkymąsi ir save laikyti demokratijos principų sekėjais. Jei taip, tai nepamirština, kad tų principų pirmoji prievolė yra ramus nuomonių išklausymas, neskubus jų apžvelgimas ir tolerancija kitaip galvojantiems. Pseudodemokratijose nuomonių skirtumai turi ryškų asmenų kirtimosi atspalvį, kur mirguliuoja ir sąskaitų suvedinėjimai, intrigos, užkulisiai, ir "slapti pogrindžiai". Ir tai dažniausiai dėl to, kad *anas* viešai pasakęs ne taip, kaip *tas* norėjęs. Arba – nuomonės sukritikavimas palaikomas asmeniniu įžeidimu.

IR SPAUDOS puslapiuose netrūksta ugningų karščiavimosi, pykčio poreiškių, asmeninių priekabių, įsižeidimų dėl nesupratimo, pritaikymo sau tai, kas nebuvo galvota, pagaliau pamestų siūlų raizgymo ir galų ieškojimo. Nuomonių, pastabų, pasisakymų ar laiškų skyriai šiaip jau skaitytojų yra mėgstami. Jie tampa savotiškais gyvenimo veidrodžiais, atspindinčiais žmones, darbus ir problemas su jų detalėmis. Nutylėjimai ir nematymai daugeliu atvejų tik dangsto negeroves. Atviras, viešas ir nuoširdus išsiaiškinimas yra labai naudingas vaistas problemoms spręsti, užkirsti kelią gandams, atskleisti tikrovę. Tik ir rašantiems nereikėtų skubėti. Gal vertėtų suskaičiuoti daugiau negu iki 25. Daug daugiau. Reagavimas turi būti neuždelstas, bet žaibiški impulsai dažnai sukelia tik bereikalingo erzelio. Ramesnis, santūresnis nuomonių reiškimas yra visada naudingesnis. Č.S.

Vilniečiai protestuoja prieš specialią vyriausybinę ligoninę, skirtą privilegijuotiems kompartijos veikėjams. Šis protestas įvyko 1989.VII.24 prie specligoninės Antakalnyje

Baltijos valstybių nepriklausomybė - laiko klausimas

Tokias mintis skelbia JAV ir Kanados didžioji spauda

"The New York Times" dienraštyje korespondentas William Safire spalio 5 d. laidoje rašo iš Rygos. Pirmiausia pažymi, kad Latvijos liaudies frontas šaukia kongresą, kuriame bus pasisakyta už pilną Latvijos nepriklausomybę, pagrobtą prieš 50 metų sovietų.

Prieš penkias savaites komunistų partijos centrinis komitetas Maskvoje įspėjo baltiečius liautis kalbėti apie atsiskyrimą. Grasino net genocido priemonėmis. Latviai kreipėsi į Jungtines Tautas, tačiau šios organizacijos vadovybė atsisakė reaguoti.

Užsitarnauta teisė

Sovietų grasinimas dar labiau suartino baltiečius siekti valstybingumo. Daugumas latvių vadovų nebijo sovietų tankų pasirodymo. Priešingai, girdisi signalų, kurie jiems suteikia vilčių. Kai baltiečių respublikų vadovai buvo susitikę Kremliuje su Gorbačiovu, tuojau po Centro komiteto grasinimo, esą privačiai buvo užsiminta, kad nepriklausomos Baltijos valstybės gali tarnauti kaip modelis sovietinei "perestroikai".

Yra ženklų, kad sovietinė kietoji linija nėra vieninga. A. Tarsenko, Mokslų akademijos vicepirmininkas ir Gorbačiovo šalininkas, Leningrade korespondentui W. Safire pareiškęs, kad Baltijos kraštų nepriklausomybė nėra įtraukta į dabartinių klausimų svarstymą, tačiau, jei baltiečiai nuspręs tapti nepriklausomais, tai jie tokios teisės yra užsitarnavę. Pagaliau, kai kurie sovietų reformistai jau geriau linkę baltiečius matyti nepriklausomais Suomijos pavyzdžiu, negu kad šiuose kraštuose būtų panaudotos represijos.

Aprūpina duona

Yra keliamas kitas klausimas. Ar baltiečių atsiskyrimas nepakenks Gorbačiovo pertvarkymo politikai Sov. Sąjungoje, ypač nuogąstaujama dėl Ukrainos. Latvijos liaudies fronto pirmininkas, galimas laisvos Latvijos prezidentas, Dainis Ivans šiuo klausimu ramiai atsakęs: "Ukraina prisikels, nežiūrint kas atsitiktų Baltijos valstybėse".

Jei tautiniai sąjūdžiai Pabaltijy laimės ateinančius respublikų Aukščiausiųjų tarybų rinkimus, tai, pasak Dainio Ivans, reali nepriklausomybė Baltijos kraštuose gali būti pasiekta penkerių metų laikotarpyje. O dėl grasinimų, tai tik parodo Maskvos paniką. Tautinis judėjimas Latvijoje, kaip ir Lietuvoje bei Estijoje, yra taikingas bei disciplinuotas. Rami padėtis Baltijos kraštuose yra naudinga ir Maskvai. Pvz. Latvijoje esą daug daugiau laisvų ūkininkų negu visoje Rusijoje. Latviai aprūpina rusus duona. Elektriniai traukiniai ir vagonai yra daromi Rygoje. Jei Maskva boikotuotų, latviai išsiverstų, tačiau rusai irgi nukentėtų. Visa tai gerai žino ir pats Gorbačiovas.

Nelaukia karinės pagalbos

Baltiečiai siekia nepriklausomybės savo jėgomis jiems būdingomis priemonėmis. Jie puikiai žino, kad karinė pagalba iš Vakarų neįmanoma. Tačiau sovietai žino vakariečių nusistatymą, jei jie Pabaltijy panaudotų karinę jėgą.

Vienas Amerikos diplomatas korespondentui pareiškęs, jei sovietai grįš prie priespaudos, jie yra įspėti, kad bus galas nusiginklavimo pasitarimams ir prekybos deryboms. Tas pats diplomatas dar pridūręs, kad tokia amerikiečių pažiūra yra žinoma sovietų aukščiausiuose postuose.

Korespondentas nuo savęs priduria, kad šiame kritiškame laikotarpyje, kai milijonams sužiba laisvės vilties kibirkštys, yra labai svarbu, kad JAV nedvejotų ir dviprasmiška laikysena neklaidintų sovietų, ir nesutiktų su teigimu, jog Baltijos valstybių nepriklausomybė yra Sov. Sąjungos vidaus reikalas. Amerikiečiai turi remti baltiečių išsilaisvinimą ir pagirti jų taikingas priemones. Sovietų grubus elgesys šiuose kraštuose turėtų būti laikomas kaip III šaltojo karo pradžia.

Suvažiavimas

"The Toronto Star" spalio 9 d. laidoje rašo, kad vakarykščiame Latvijos liaudies fronto atstovų suvažiavime buvo priimtos gairės atstatyti Latvijos nepriklausomybę. Priimta programa, apimanti ekonominę savivaldą ir socialinį susitvarkymą. Iškelta taip pat žmogaus teisių reikšmė, politinių partijų svarba, privati prekyba laisvoje prekių rinkoje. Buvo pasisakyta už neutralę karinę zoną ir glaudų bendradarbiavimą su Lietuva bei Estija. Latvijos liaudies fronto siekis: laisva, demokratinė bei parlamentinė respublika.

Nori atsiskirti

"Le Devoir" Montrealio dienraštis spalio 5 d. cituoja prof. Br. Genzelio pareiškimą: "Nepriklausomybė bus atgauta, tik aš nežinau kada". Laikraščio korespondentas pažymi, kad Br. Genzelis yra komunistų partijos ir Sąjūdžio narys, lietuvių liaudies deputatų grupės Maskvoje vadovas. Jis prieš keletą dienų asmeniškai Gorbačiovui įteikė lietuvių deputatų laišką, kuriame pabrėžiama, kad Lietuvos politinė ateitis turi būti išspręsta referendumu – tautos atsiklausimu. Gorbačiovas padėkojęs, atidžiai perskaitęs laišką, perdavęs Aukščiausios tarybos vicepirmininkui.

Prieš vienerius metus Gorbačiovo populiarumas Lietuvoje buvęs labai didelis. Už jį melstasi net šventovėse. Šiuo metu to jau nebėra. Mat jo asmenyje pastebėtas "didžiarusio mentalitetas", kuris neleidžia jam atskirti administracinių reikalų nuo tautinių problemų.

Komunistų partijoje Lietuvoje vyksta dideli pasikeitimai. Skelbiama nauja programa, kuri esanti radikalesnė už Sąjūdžio. Partija nori atgauti žmonių pasitikėjimą.

Šiuo metu Lietuvoje keliamas Kvebeko atvejis, kai viena provincijos partija siūlo atsiskirti nuo Kanados, tačiau su ja išimtinai palaikyti glaudžius ryšius.

Estai nusileido

"The Gazette" kovo 6 d. paskelbė, kad Estija, spaudžiama Kremliaus, nusileido rusų mažumai. Estijos aukščiausioji taryba nutarė atšaukti ankstyvesnį nutarimą, kuriuo nebūtų buvę leista balsuoti dvejus metus krašte neišgyvenusiems gyventojams. Pakeitus įstatymą, visi pastovūs gyventojai galės balsuoti gruodžio 10 d. vietovių rinkimuose, renkant vietines tarybas.

Toje pačioje vietoje rašoma, kad 83% komunistų partijos narių Lietuvoje nori atsiskirti nuo Maskvos. Pagal da-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

M. GORBAČIOVO REFORMOS PALENGVINO EMIGRAVIMĄ iš Sovietų Sąjungos, atnešdamos nemažų problemų JAV ir Izraeliui. Prez. R. Reaganui ilgus metus buvo daromas spaudimas reikalauti, kad iš ten būtų išleista daugiau išvykti norinčių žydų. Jie iš Maksvos atskrisdavo Vienon, bet tik nedidelis skaičius pasiekdavo Izraelį. Didžioji dalis patekdavo į JAV giminių ir žydų organizacijų pagalbos dėka. Vienoje ir Romoje tada veikė JAV imigracijos centrai, tvarkantys įvažiavimo reikalus. Tokia procedūra buvo nepatenkintas Izraelis, savo gyventojų skaičių norintis padidinti iš Sovietų Sąjungos atvykstančiais žydais. Prez. G. Bushas įvedė naujas imigracijos taisykles spalio 1 d. Abu centrai Vienoje ir Romoje buvo uždaryti. Įvažiavimo vizas dabar reikia gauti ne Vienoje ar Romoje, o JAV ambasadoje Maskvoje. Naujų taisyklių planuotojai nenumatė būsimų ateivių antplūdžio. Per pirmąsias tris dienas JAV ambasada Maskvoje išdalijo apie 300.000 prašymų formų vizoms gauti. Tokio didelio skaičiaus norinčių imigruoti asmenų JAV ambasada Maskvoje nepajėgs aptarnauti. Nemažos dalies prašytojų reikalus teko perkelti Vašingtonan. Š. m. spalio 1 d. pradedamų vienerių metų laikotarpyje į JAV planuojama įsileisti 125.000 pabėgėlių iš viso pasaulio, iš Sovietų Sąjungos – tik 50.000, įskaitant visas tautybes. Numatytą skaičių jau dabar viršija Sovietų Sąjungos žydai. Kanada vienerių metų laikotarpyje įsileis 3.400 pabėgėlių iš R. Europos.

Nori pagalbos

Spėjama, kad naujos JAV taisyklės bus naudingos Izraeliui. Ten įvažiavimo vizos lengvai išduodamos viso pasaulio žydams. Jomis galės pasinaudoti ir iš Sovietų Sąjungos emigruojantys žydai, neįstengę patekti į JAV. Izraelio vyriausybė nori padidinti gyventojų skaičių, tačiau jai problemą sudaro ateivių įkurdinimas. Spėjama, kad Izraelin gali atvykti apie 100.000 žydų iš Sovietų Sąjungos sekančių trejų metų laikotarpyje. Izraelis jau prašo beveik pusės bilijono dolerių finansinės paramos iš JAV. Nedidelėje Izraelio teritorijoje sunku bus surasti vietos 100.000 ateivių. Planuotojų žvilgsnis tikriausiai nukryps į Izraelio okupuotą vakarinę Jordano pakrantę ir Gazos juostą, kur gyvena 1,7 milijono palestiniečių ir 70.000 naujakurių žydų savo kaimuose. JAV vyriausybė, atrodo, nesutiks skirti finansinės paramos ateivių žydų įkurdinimui okupuotose palestiniečių žemėse.

Užsispyrę vadai

Vengrijos kompartiją pakeitusios socialistų partijos vadu buvo išrinktas ligšiolinėms reformoms vadovavęs komunistų vadas R. Nyersas, kai kompartija vadinosi Vengrijos socialistų darbininkų partija. Naujoji nekomunistinė partija vadinasi Vengrijos socialistų partija. Kyla klausimas, ar vengrai patikės, kad tai iš tikro yra nauja partija, o gal tik senoji, vienu žodžiu sutrumpinusi ankstesnį pavadinimą? Spalio 23 d. bus minima tragiškai pasibaigusio vengrų tautos sukilimo 33 metų sukaktis. Ta proga žadama nuimti raudoną žvaigždę nuo parlamento rūmų Budapešte. Spaudoje teigiama, kad jau anksčiau tyliai buvo nugriautas Lenino paminklas. Savo ligšiolinės kietos linijos vis dar nežada keisti du kompartijų vadai – E. Honeckeris R. Vokietijoje ir Milošas Jakešas Čekoslovakijoje. E. Honeckerio, atrodo, laukia neišvengiamas pasitraukimas pensijon, nes jis jau yra 77 metų amžiaus. Jo būsimieji įpėdiniai išleido masinėse demonstracijose sulaikytus vokiečius. Jie taipgi sutiko išleisti V. Vokietijon Varšuvoje vėl susirinkusį didoką būrį vokiečių. E. Honeckerio dienos yra suskaitytos. Tvirčiau laikosi Čekoslovakijos komunistų vadas M. Jakešas, sekantis kompartijų silpnėjimą kaimyninėse šalyse ir žadantis saugoti savosios prestižą.

Kiti demonstrantai

Prie Lenkijos seimo rūmų Varšuvoje pirmąsias demonstracijas surengė komunistinės Darbo unijų federacijos vadas A. Miodowičius su 150 savo šalininkų. Seniau protesto demonstracijas rengdavo L. Walensos "Solidarumo" unija, o dabar pajudėjo komunistinė Darbo unijų federacija. Mat Lenkiją valdo koalicinė "Solidarumo" premjero T. Mazowieckio vyriausybė. Komunistai demonstrantai rauda, kad rugpjūčio mėnesį maisto gaminių kainos padidėjo 187%, o rugsėjo mėnesį – 51%, kai komunistinė vyriausybė atšaukė kainų kontrolę. Nuogąstaujama, kad metinė infliacija Lenkijoje iki 1990 m. sausio 1 d. gali pasiekti 1000%. Demonstracijos metu seime kaip tik buvo svarstomas premjero T. Mazowieckio vyriausybės pasiūlymas atlyginimų didinimą susieti su pragyvenimo pabrangimu. Sekantį mėnesį Varšuvoje žada apsilankyti V. Vokietijos kancleris H. Kohlis, ilgai atidėliojęs savo vizitą. Jis užsuks ir į buvusią nacių koncentracijos stovyklą Auschwitze.

Šiame numeryje:

Naikintina negerovė
Bendrųjų reikalų nereikia maišyti su asmeniniais
Baltijos valstybių nepriklausomybė – laiko klausimas
Tokias mintis skelbia didžioji spauda
Nijolė Sadūnaitė aplankė savo geradarius
Susitikimai ir pokalbiai Vakarų Vokietijoje
Propaganda mokslo vardu
Istorinis metraštis apie žydų naikinimą Lietuvoje
Aplankiau žirgyną Lietuvoje
Populiariausi žirgai yra žemaitukai ir trakėnai
Pasaulio jaunimo kongresas
Jame dalyvavo Estijos ir Lietuvos jaunimas
Simpoziumas artėja – rūpesčiai didėja
Šį kartą dalyvaus mokslininkai ir kūrėjai iš Lietuvos
Lietuvos rašytojai Toronte
Jie dalyvavo PEN klubo suvažiavime
Sulūžusio gyvenimo liudininkai
Knygoje "Worlds Apart" rašoma apie lietuvius

KANADOS ĮVYKIAI

Dvidešimt ketvirtasis gubernatorius

Ministeris pirm. B. Mulroney dvidešimt ketvirtuoju Kanados gebernatoriumi pasirinko ukrainiečių kilmės advokatą Ramoną Hnatyshyną, kuriam teko būti teisingumo ministeriu jo kabinete ir vyriausybės vadu parlamente. Konservatorius R. Hnatyshynas grįžo advokatūron, pralaimėjęs parlamento rinkimus 1988 m. Dabartinę Kanados gubernatorę Jeanne Sauve jis pakeis 1990 m. sausio viduryje. Iki 1952 m. Kanados gubernatoriais buvo skiriami įvairius titulus turintys britai. Pirmuoju kanadiečiu šiame poste 1952 m. tapo buvęs Kanados atstovas Londone Vincent Massey. Nuo to laiko Kanados gubernatoriais Otavoje buvo pasirenkami ir Londone patvirtinami tik kanadiečiai. Jų sąrašą sudaro: gen. Georges Vanier, buvęs Kanados parlamento pirm. Roland Michener, diplomatas Jules Leger, buvęs NDP vadas Manitoboje Edward Schreyer, buvusi Kanados parlamento pirm. Jeanne Sauve ir ją pakeisiantis R. Hnatyshynas. Kanados gubernatorius yra oficialus jos karaliaus ar karalienės Londone atstovas Kanadoje. Jis patvirtina sudarytą vyriausybę, parlamento rinkimus, atidaro naujas jo sesijas. Tad ir dvidešimt ketvirtajam gubernatoriui R. Hnatyshynui teks būti karalienės Elzbietos atstovu. Mat ji yra ne tik Britanijos, bet ir nepriklausomybę turinčios Kanados karalienė.

Ligšioliniame kanadiečių kilmės Kanados gebernatorių sąraše pagrindinis dėmesys tekdavo anglams ir prancūzams. Ledai buvo pralaužti su vokiečių kilmės kanadiečio E. Schreyerio paskyrimu, o dabar atėjo eilė ir ukrainiečių kilmės Ramonui Hnatyshynui. Jo vardas ir pavardė yra kietas riešutas daugeliui kanadiečių. Kanados parlamente jis buvo žinomas Ray vardu. Tiems, kurie negali ištarti jo vardo ir pavardės, Ramonas Hnatyshynas humoristiškai pasivadindavo Ray Alphabet. Didžiausią problemą Kanados gubernatoriaus poste jam sudarys ne vardas ir pavardė, bet per silpnas prancūzų kalbos mokėjimas. Ligšiol būdavo laikomasi principo, kad Kanados gubernatorius turi būti dvikalbis, gerai mokantis ir prancūzų kalbą. Pirmojoje spaudos konferencijoje M. Hnatyshynas panaudojo iš anksto išmoktą prancūzišką tekstą, neside-

(Nukelta į 9-tą psl.)

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

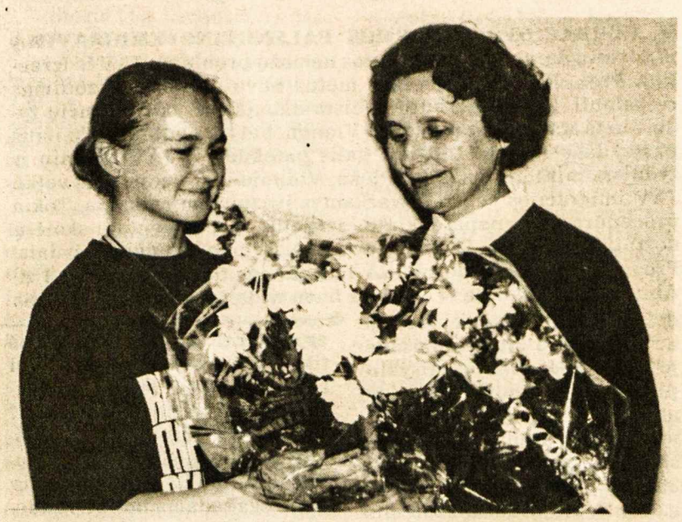

Vasario 16 gimnazijos mokinė VILIJA BIJŪNAITĖ rugsėjo 19 d. gėlių puokštę įteikia viešniai NIJOLEI SADŪNAITEI **Nuotr. M. Šmitienės**

Nijolė Sadūnaitė aplankė savo geradarius

Susitikimai, pokalbiai Vakarų Vokietijoje

Po visų kančių, persekiojimų ir pergyvenimų, laikams kiek pasikeitus, Nijolė Sadūnaitė, kaip žinia, buvo reabilituota. Šią vasarą keliaudama Vakarų Europoje, aplankė ir tuos žmones, kurie ją vienokiu ar kitokiu būdu rėmė, kai ji buvo kalinama, ištremta, persekiota. Jos drąsus tiesos žodis teisme, lyg koks pirmas tautos laisvėjimo skambutis, sujudino ne tik kovojančią Lietuvą, bet plačiai nuaidėjo ir visame laisvame pasaulyje. Spauda, ypač katalikiškoji, gana daug rašė apie Nijolės dramą.

"Donauwoerter Zeitung" rugsėjo 23 d. laidoje Monika Harrer aprašo susitikimą su Nijole straipsnyje "Mano visas gyvenimas Dievo rankose". Šv. Uršulės domininkonių vienuolyno seselė Michaela Baumann Nijolę apibūdina kaip žmogų, turintį pirmųjų krikščionių tikėjimą. Viešnagės metu ši vokietė seselė beveik kasdien priimdavo Nijolę vienuolyne ir sudarė sąlygas pokalbiams su spaudos korespondentais, kuriems pasikalbėjimus į vokiečių kalbą versdavo Alena Griniuvienė iš Muencheno. Seselė Michaela papasakojo, kad kai tik sužinojusi apie Nijolės baigiamąjį žodį teisme, jai visa tai padarę tokį stiprų įspūdį, kad nebegalėjusi atsigėrėti Nijolės ryžtingumu ir apie nuteistąją papasakojusi savo auklėtinėms mokykloje. Suorganizavusi laiškų rašymą, bet iš pradžių Nijolė nė vieno negavusi. Bet kai pagaliau Nijolė atsiliepusi, ji siuntusi drabužių, maisto, literatūros. Pasipylęs dar gausesnis laiškų rašymas. Buvę dienų, kai ji gaudavusi po 60 laiškų. Vien tik iš V. Vokietijos buvę apie 200 pastoviai rašiusių žmonių. Tuo labai stebėjęsi lagerio prižiūrėtojai, žinoma, geresnius daiktelius išimdami iš jai skirtų siuntinių. Bet ką gaudavusi, ji dalindavusis su kitais. Tikėjimas betgi jai buvęs pati didžioji pagalba, leidusi lengviau praleisti įkalinimo dienas. Pokalbiuose Nijolė atskleidė sovietinio lagerio žiaurią kasdienybę, kurios šiurpios detalės toli prašoksta vaizduotę žmogaus, gyvenančio normalų gyvenimą. Užtat viešnios pasakojimai vienuolėms ir spaudos korespondentams įgijo skaudžios tiesos atskleidimo vertę, tvirtą paliudijimą apie komunistinio režimo tikrovę.

Tame pačiame laikraštyje von Diethild Treffert plačiu pasikalbėjimu su Nijole atskleidžia okupuotos Lietuvos dabartinę teisinę-politinę padėtį, daugiau ar mažiau jau žinomą visiems lietuviams. Straipsnio antrašte "Lietuvai reikia nepriklausomybės"... "niekas daugiau netiki komunistais"... ir pasikalbėjimo klausimais, nesunku spėti, išreiškiamas mūsų tautos siekių supratimas ir simpatijos kovotojams. Prie pasikalbėjimo pridėtas Baltijos valstybių žemėlapis. **Snk.**

Dr. Gina J. Ginčauskaite
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

Propaganda mokslo vardu

Istorinis metraštis išleistas Izraelyje, kuriame netiksliai nušviečiamas žydų naikinimas Lietuvoje

ANTANAS MUSTEIKIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

O iš tikrųjų tie trys asmenys, paminėti tik išnašoje – dr. K. Grinius, buvęs prezidentas, kun. M. Krupavičius ir prof. J. Aleksa (ne Y. Alekna, kaip Neshamit rašo) atstovavo visai Lietuvai kaip autoritetingiausi žmonės iš abiejų politinių sparnų – iš kairės ir iš dešinės. Tik jie ir galėjo drįsti rašyti protesto memorandumą be pavojaus savo gyvybei, nors už tai buvo ištremti iš Lietuvos, o aplamai lietuviai neturėjo teisių kištis į išskirtiną vokiečių jurisdikciją žydų reikalu.

Keista, kai naivi autorė prasitaria, jog tas memorandumas nėra minimas žydų istoriografijoj. Bet ar tai neparodo, kokią vertę turi ta istoriografija? O kad autorė randa tik kelis gelbėtojus vietoj tūkstančių, tai taip pat atitinka kirvis kotą.

Autorė iškelia tariamą Lietuvių aktyvistų fronto atsišaukimą, datuotą 1941 m. kovo 19 d., kurio forma primena aukščiau minėtą "psichologiją": "Mes atleisime kaltę išdavikams tik tuo atveju, kai jūs įrodysite, kad nužudėte bent vieną žydą". Pagal autorės lygio logiką išeitų, jog lietuviams buvo svarbiau nužudyti žydą nei atkovoti nepriklausomybę.

Vienašališkai pastebi autorė, kad kunigai, gelbėdami žydus (vaikus), "dažnai turėjo intenciją juos atversti į katalikų tikėjimą", bet nepamini, kad kai kurie išgelbėtieji vėliau įskundė savo gelbėtojus, ir tie buvo deportuoti į Sibirą. Kai autorė liečia lietuvių dvasiškiją, ji nepaslepia savo atvirkštinio antisemitizmo krikščionių atžvilgiu, juos laikydama nacių kolaborantais. Tai blizganti bendrybė, kuri nieko neįrodo.

Autorė bando įrodyti, kad lietuviai mažai nukentėjo nacimečiu, nes mažai jų buvo išsiųsta į koncentracijos lagerius, kai žydų daugybė ten pateko, bet ji nemini, kiek lietuvių buvo susemta "šukavimo operacijose", kiek pareikalauta iš apylinkių ir prievarta išgabenta darbams; kiek mobilizacijų skelbta, nors nė viena jų nepavyko, kokia tragedija ištiko Vietinę rinktinę. Nepaminėta nė tai, kad lietuviai – reta tautybė tame regione, kur vokiečiams nepavyko suorganizuoti lietuvių SS legiono, ir kt. Žinoma, tokio lygio autorė necituoja vokiškų šaltinių, kurie nusiskundžia, jog sunku buvo įtraukti lietuvius į "Aktionen" prieš žydus. Ji nuvertina ir jai prieštaraujantį Mečislovo Gedvilo, sovietinio ministerio pirmininko, liudijimą: "Mes, lietuviai, galime pasididžiuodami pasisakyti, kad mūsų tarpe yra tik keli išdavikai". Juk tai sutampa su daugelio lietuvių dialogo dalyvių teiginiais apie mažą lietuvių nacių kolaborantų skaičių.

Autorė, kaip ir dr. Levinas aukščiau, neskiria daugumos nuo dalies, taisyklės nuo išimčių, kai cituoja Elenos Kurgonienės, Onos Šimaitės ar Jakobo Oleiskio bendrybinius posakius, kad visu propagandiniu svoriu pakaltintų lietuvius.

"Absurdo viršūnę", naudojant jos pačios žodžius, autorė pasiekia V. Domeikos ir A. Žemaičio minčių klastotėm. Pirmasis, pagal autorę, "komunizmu apkaltino visus žydus" (312 p.), Iš tikrųjų jo straipsny tokio teiginio nėra. Antrasis tariamai tvirtinęs, jog "negalima pakaltinti lietuvių, nes lietuvių inteligentija yra nekalta" (311 p.). Ir pastarojo straipsny tokios minties nėra. Antra, šia klastote autorė atsiveria, kokio lygio logika ji pati vadovaujasi: jeigu inteligentija nekalta, tai ir visi kiti turi būti nekalti! Tokiai logikai pataisyti nė logikos pradžiamokslis nepagelbės.

Autorė, kaip ir dr. Levinas, daug vietos skiria žydų kankinimams Lietuvoje atvaizduoti, dažniausiai remdamasi ne tik šališkais, bet ir, labai galimas daiktas, fiktyviais bolševikų "dokumentais", bet nė žodelio apie lietuvių genocido aukas, tartum jos neturėjo jokio priežastinio ryšio su žydų holokaustu.

IX. UŽSKLANDA

Šioje apžvalgoje konkrečiais duomenimis bei tikroviškais argumentais atrėmiau dr. Levino ir Neshamit straipsnių išpuolius, pilnus propagandinių triukų. Tai abu autorius diskvalifikuoja iš mokslininkų tarpo. Suprantama, jie – tiesioginės ar netiesioginės holokausto aukos – vargiai gali išvengti jausminių proveržių; jų buvo ir lietuvių, genocido paveiktų, tarpe, tik jie paliko laikraštinėje plotmėje, kai tuo tarpu dr. Levinas ir Neshamit savo tariamas studijas išspausdino moksliniame metrašty. Propagandinė polemika nėra mokslas.

Užsklandoje norėčiau šių straipsnių analizę pratęsti ir įsprausti į kitus rėmus: kokia yra numatoma ir nenumatoma tokių darbų paskirtis (funkcija) bei varomoji jėga ("leitmotyvas")?

Iš dalies šis klausimas buvo atsakytas pačioje šios apžvalgos pradžioje. Žydų istoriografijos tikslas – parodyti kitataučių (nežydų) bei kitatikių įnašą bei kaltę holokausto vyksme. Ir, reikia pripažinti, kad skaitytojui, nepažįstančiam Pabaltijo istorijos bei okupacinių metų, ta istoriografija gali sudaryti ryškų, bet vienašališką įspūdį, jog blogis yra kažkaip susijęs tiktai su nežydais. To pasiekta žiauria pilnos tiesos paslėpimo bei iškraipymo kaina, kurią, tikiuosi, ši kritika sąžiningai nurodė.

Kita vertus, šioje istoriografijoje yra ir, sakyčiau, pogrindinė tendencija, kurios ir patys autoriai gal pilnai nesuvokė. Jų duomenyse bei argumentuose prasikiša, taip sakant, raudonų siūlų dygsniai, rodantys, kad batai yra susiūti pagal sovietiškai rusišką kurpalį.

Tai ryšku net ir ten, kur Neshamit kontrastuoja sovietinius ir nesovietinius argumentus. Jau vien prielaida, kad komunistų propagandiniai teiginiai yra tuo pačiu svoriu lyginami su laisvų emigrantų teiginiais, tai ryškiai rodo. Pastarųjų argumentais kai kuriais atvejais gali būti apologetiški ar jausmų nuspalvinti (kaip ir žydiškieji), bet jie faktų sąmoningai nefalsifikuoja.

Tuo tarpu apie komunistinius duomenis čia pateikiamas anekdotinis apibūdinimas išreiškia daugiau tiesos nei humoro. Yra trys rūšys statistikos: tiksli statistika, netiksli statistika ir rusiškai sovietinė. Dabar Sovietijoj jau viešai šaipomasi iš pastarosios statistikos ekonominėje srityje, kuri beveik septynerius dešimtmečius (Pabaltijy trumpiau) vaizdavo nuostabią pažangą skaičiais ir nuošimčiais, kol pagaliau, priėjus liepto galą bei bankrotą, buvo pripažinta kaip falsifikatas. Ateina eilė ir kitų sričių statistikom pavirsti muilo burbulais, bet kritikuojamieji autoriai, atrodo, to nežino.

Kuo skiriasi Neshamit pravardžiuojami lietuviai "partizanai" (kabutėse) nuo maskolinio termino banditai? – Niekuo. Arba paimkime dr. Leviną, "rekonstruojantį" Lietuvos istoriją: (1) "Pabaltijo kraštai buvo pasidavę (subservient) carinei Rusijai daugelį generacijų". Iš tikrųjų Lietuva buvo rusų valdoma tik apie 120 metų, kas išsitiesia per penkias kartas. Argi penkios kartos yra **daug?** Sudaromas įspūdis, kad Lietuvos istorija prasideda su rusų valdžia, nors savarankiška Lietuvos valstybė yra žinoma nuo vidurinių amžių. (2) "Pabaltijo valstybės 1940 m. tapo (became)... sovietinėmis respublikomis". Iš tikrųjų jos ne tapo, o buvo aneksuotos, okupuotos, gi tariami rinkimai – tik prastai surežisuoti vaidinimai.

Šia proga skaitytojui nėra svarbu, ar autoriai yra buvę ir tebėra kompartijos bilietą turintys komunistai (Lietuvos laisvės duobkasiai), neverta liesti jų asmenų, nors abudu drąsiai švaistosi dialogo dalyvių adresu niekuo neparemtais "kolaborantų" pravardžiavimais. Žąsį galima pažinti iš plunksnų krypavimo ir gagenimo, nors ji ir vaidintų gulbę. Pagal tai tenka pripažinti, kad jie tebetęsia maskvinę melodiją. Ačiū Dievui, dabar, viešumo laikotarpyje, ta melodija yra diskredituota. Ir ar ne ironija, kad šie du straipsniai išėjo iš spaudos 1988 m., kai Sovietijoje buvo viešai paskelbta, jog Stalinas yra didžiausias nusikaltėlis, o šių metų pavasarį – kad stalinistų vykdytos baltiečių deportacijos – genocidas?

Kreivas šių autorių straipsnių turinys yra palydimas lygiai kreivos formos, kuri taip pat rodo tendenciją pasekti maskviniu kurpaliu. Jie cituoja šmeižiančias lietuvius ištraukas iš okupuotoje Lietuvoje išleistų knygų, bet leidyklų miestą dažnai rašo nelietuviška forma (Kovno, Vilna). Tai perša mintį, kad autoriai nematė ar nesinaudojo pirminiais šaltiniais, kur, beje, ir rusiškas raidynas rašo vietovę lietuviška forma. Jie mini tokius miestus ar vietoves, kurių dažnas lietuvis gali nė nesuprasti, pvz: Alėtous, Dzūya (!), Nevež (!), Ponar, Shavli, Telz.

Kai kuriems lietuviams jie suteikia pramanytus titulus: Aleksandrui Pakalniškiui – kunigo, Saugaičiui – kardinolo, poetui Tomui Venclovai – advokato. Rygą jie vadina Lietuvos sostine, "Naujienas" – "oficialiu lietuvių emigrantų JAV organu". Mini tariamą žydų paramą bolševikams 1948 m. (!), sveikinant Raudonąją armiją, kai iš tikrųjų niekas tais metais tokio fakto nežino. Ir kitų lietuviškų žodžių rašyba gausi spaudos riktais.

Apgailestaudamas prisipažįstu, kad apžvelgti autoriai mane padarė pesimistu: jeigu jie tiek netiesos prirašo, kai ją galima prieinamais šaltiniais patikrinti ir atitaisyti, tai kaip galima tikėti tais jų liudininkais, kurių patikimumo įprastais šaltiniais patikrinti neįmanoma? Todėl dabar turiu patikslinti dar vieną savo teiginį, išreikštą dialoge. Ten aš paminėjau Frank Walus, OSI įtariamų karo nusikaltėlių medžioklės auką, kai bene pustuzinis Izraelio liudininkų neteisingai jį tapatino su tikru karo nusikaltėliu. Tą įvykį tada aš palaikiau išimtinu. Deja, dabar aš esu linkęs nelaikyti jo išimtinu.

Kai liudininkas, **traukiniu** atvažiavęs iš Izraelio į Ameriką, teikia savo parodymus įtariamųjų bylose, vargas teisingumui! Nemažesnis vargas ir su dr. Levino bei Neshamit raštais. (Pabaiga)

Baltijos valstybių nepriklausomybė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

bartinę tvarką, pasak laikraščio, respublikų partijos yra Sov. Sąjungos komunistų partijos skyriai, turį paklusti Maskvos diktatui.

Konferencija Maskvoje

Lietuvių informacijos centro pranešimu, rugsėjo 29 d. Maskvoje įvyko Sov. Sąjungos liaudies deputatų komisijos konferencija, kuri turėjo tirti ir įvertinti 1939 m. rugpjūčio 23 d. sovietų-nacių nepuolimo sutartį. Joje dalyvavo komisijos vicepirmininkai E. Savisaras ir J. Afanasjevas ir nariai: V. Landsbergis, K. Motieka, S. Lavrovas, I. Druse, A. Kazankinas ir J. Griaznas. Nepatogioje salėje susirinko 60 sovietų ir užsienio žurnalistų. J. Afanasjevas perskaitė komisijos pareiškimą, iš kurio paaiškėjo, kaip buvo trukdomas komisijos darbas. Pirmasis pranešimas buvo paskelbtas rugpjūčio 23 d. išvakarėse. Pranešimo komisijos pirmininkas Jakovlevas, kaip buvo laukta, nepasirašė. "Pravda" paskelbė su juo pasikalbėjimą, kuris kirtosi su komisijos narių nuomonėmis. Komisijos prašymas Gorbačiovui paskelbti komisijos išvadas centrinėje spaudoje buvo ignoruotas. Spaudos konferencijoje deputatas A. Kazankinas paskelbė preliminarines išvadas, kur pripažįstamas slaptųjų protokolų egzistavimas prie rugpjūčio 23 d. sutarties. Siūloma specialiu aktu anuliuoti sutartį bei pripažinti slaptuosius protokolus negaliojančiais nuo jų pasirašymo momento. **J. A.**

A†A
ELSEI ESKIENEI
iškeliavus amžinybėn,
dukrai OLGAI ŠVILPIENEI, sūnui VYTAUTUI bei jų šeimoms liūdesio valandoje reiškiame gilią užuojautą –
Londono choras "Pašvaistė"

A†A
LIDIJAI PAŠKAUSKAITEI
mirus Lietuvoje,
seserį ELENĄ KRIKŠČIŪNIENĘ, brolį RAIMUNDĄ PAŠKAUSKĄ, jų šeimas ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
Birutė ir Juozas Mažeikos
Sigita ir Vytautas Aušrotai
Salomėja ir Jonas Andruliai

Brangiai mamytei
A†A
ELSEI ESKIENEI
mirus,
dukrą OLGĄ ŠVILPIENĘ, sūnų VYTAUTĄ, jų šeimas ir artimuosius giliai užjaučiame bei kartu liūdime –
Leonarda Radzevičienė
Viktorija ir Viktoras Staškūnai
Elė ir Rudis Vilembrechtai
London, Ont. *Lilė ir Bronius Zabulioniai*

PADĖKA
A†A
ALGIRDAS STRUMILA
mirė 1989 m. rugsėjo 2 d.

Dėkojame Tėvams pranciškonams už lankymą ligoninėje, maldas prie karsto, gedulingas Mišias ir religines apeigas kapinėse.

Esame dėkingi dr. M. Valadkai už medicinišką priežiūrą, sol. V. Verikaičiui už giesmes šventovėje.

Nuoširdi padėka giminėms ir draugams, atsilankiusiems laidotuvių namuose, atsiuntusiems gėles, užprašiusiems Mišias, aukas Slaugos namams ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą. Dėkojame Vytautui Birštonui už pusryčių paruošimą ir ponioms už pyragus.

Visiems esame dėkingi už visokeriopą pagalbą liūdesio valandoje.

Liūdinti žmona ir sūnūs su šeimomis

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meninką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Nauji ir naudingi pasikeitimai siuntiniams į Lietuvą

Dabar galime siųsti siuntinius su pilnai apmokėtu muitu ir visomis kitomis išlaidomis, kaip buvo daroma iki 1984 metais. Leidžiamųjų siųsti daiktų sąrašas yra platesnis, kiekiai didesni ir muitas mažesnis.

Siūlome praktišką, naudingą ir pageidaujamą tokios sudėties siuntinį: sportinis kostiumas, "Adidas" arba "Puma" firmos, sportiniai vyriški arba moteriški žymiųjų firmų batai, puošni palaidinukė, išeiginiai marškiniai, 500 gr naturalios kavos (instant), 2 sv. įvairaus tualetinio muilo, moteriškas arba vyriškas lietsargis, striukė. **Siuntinio kaina $500**

Taip pat parduodame prekes ir Vilniaus užsienio valiutos parduotuvėje "Merkurius", kur kliento nurodytas asmuo gali pats prekę pasirinkti. (Automobiliai, šaldytuvai, mezgimo mašinos, televizijos aparatai, video, stereo magnetofonai ir kt.)

Sudarant testamentus suteikiame praktišką patarimą, persiunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausiu ***paveldėtojui būdu.***

Baltic Stores Co. Z. Juras
11 London Lane, Bromley, Kent, BRI 4HB. England
Tel. 01 460 2592
Tik per Angliją pigiau ir greičiau

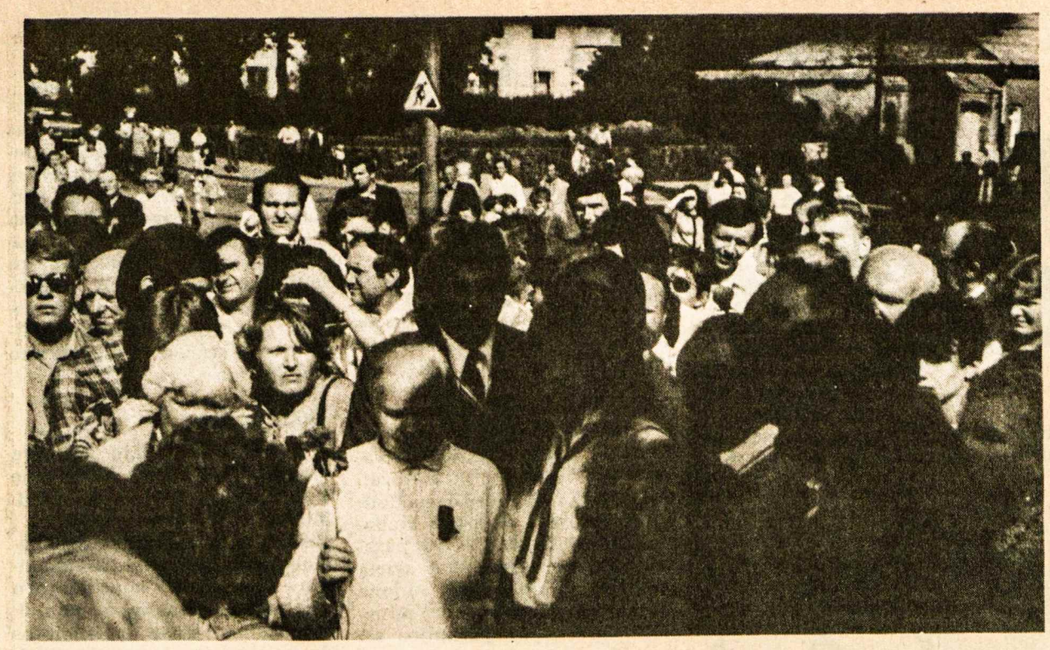

Pirmasis mitingas Vilniuje 1987.VIII.23, protestuojantis prieš Molotovo-Ribbentropo sandėrį. Nuotraukoje – disidentai, apsupti saugumiečių po Lietuvos himno giedojimo

Aplankiau žirgyną Lietuvoje

Jis įrengtas Riešės apylinkėje, netoli Vilniaus • Populiariausi žirgai yra žemaitukai ir trakėnai • Įsteigta žirginio sporto federacija • Lietuviai žirgininkai pirmauja Sovietų Sąjungoje

A. DŪDARAVIČIUS

Š. m. liepos mėn. man teko lankytis Lietuvoje. Aplankiau valstybinį Vilniaus žirgyną. Jis įsteigtas 1949 m. 15 km į šiaurę nuo Vilniaus. Ūkis išsidraikęs kalvotoje vietoje tarp gražių giraičių Didžiosios Riešės kaime. Pastatas, kuriame vyko mūsų pasikalbėjimas, yra administracijos ir kartu poilsio vieta. Pastatas iš plytų, gana rimtos išvaizdos, bet sienos ir vidaus įrengimas man priminė ūkininko seklyčią. Sienos, durys ir net lubos išklotos natūraliai dažytomis lentomis. Durys ir langai išpuošti liaudies meno motyvais. Vietoj lempų kabantys šviestuvai išdrožti iš medžio.

Riešės apylinkė turi 10 ežerų. Didžiausias (55 ha) yra vadinamas Kryžiuočių ežeru. Visas žirgyno ūkis užima 2548 ha plotą. Iš jų 846 ha – kultūrinės pievos ir ganyklos. Per tą ūkį teka Riešės upelis, kurio vardu pavadintas ir kaimas. Ąžuolai ir įvairi augmenija puošia bendrą vaizdą.

Kalbėjau su Algimantu Deveikiu, kuris, baigęs akademiją, dirbo valstybiniame "Nemuno" žirgyne 5 metus, vėliau Žagarės žirgyno direktorium 16 metų. Dabar jis yra kolchozo "Agra" firmos pirmininkas ir kooperatyvinės nuosavybės vadovas. Po pusės metų turės akcinę bendrovę, o toliau kas žino . . .

Be A. Deveikio žirgyne dirba direktorius Stanislovas Svetlauskas, vet. gydytojas, su ilgu stažu veislininkystės srityje. Pats ūkis yra tapęs augykla ir kartu puošmena įvairioms vietos ir pasaulio žirgų veislėms.

Trečias veteranas, to ūkio darbuotojas, yra zanavykas Valentinas Orentas. Jo dėka išauginti senoviški ir naujo tipo žemaitukai.

"Šiandien galima ir nesidžiaugiant pasakyti, kad ne per daug Lietuvoje esame nuveikę, tačiau nesėdėjome rankų sudėję. Buvome savotiškai izoliuoti nuo viso kultūringo pasaulio. Esame Sov. Sąjungos regionas, tad pažanga buvo padaryta tik mūsų pačių entuziazmo dėka. Dalykai panašiai klostėsi visoje Lietuvos žirgininkystėje. Tik 1989 m. kovo 22 d. buvo atkurta "Lietuvos žirginio sporto sąjunga", kurios tikslas – burti visus žirgų mėgėjus, augintojus, sportininkus, puoselėti tą gražią tradiciją, kuri prasidėjo 1932 m., bet neilgai gyvavo. Mokomės ne tik iš gilių lietuviškų tradicijų, bet ir iš V. Europos bei JAV. Stengiamės, tačiau galimybės labai ribotos. Norint daugiau sužinoti, pasimokyti, geriau išvykti į komandiruotę, pabūti varžybose užsieniuose, negu paskaityti daug įdomių knygų. Lietuvos žirginio sporto sąjunga nori plėsti susipažinimą su viso pasaulio vadovaujančiomis valstybėmis, jų žirginio sporto federacijomis, jų vadovaujančiais darbuotojais, sportininkais. Mes turime įsteigti atskirą komitetą, kuris rūpintųsi dalyvavimu varžybose. Tuo būdu būtų tęsiamas ugdymas lietuviškų tradicijų. Tas darbas dabar labai sudėtingas, be galo sunkus. Būna daug nelauktų sunkumų, nereikalingų trukdymų. Tai verčia galvoti, kaip patiems tvarkytis.

Esame specialistai, tam reikalui atidavę ne vienerius metus darbo ir gyvenimo. Pareiga reikalauja to darbo tąsos. Pagrindas palyginti yra geras. Turime apie 80 sekcijų miestuose ir kaimuose. Jas sudaro įvairaus amžiaus 800 žmonių. Čia turiu mintyje klasikinį ristūnų sportą ir t.t. Galėtų būti išplėstas karietų sportas, tačiau trūksta pakinktų, karietų ir kitų reikmenų.

Lietuvos žirgininkai yra įėję į pirmūnų eiles. Mūsų sportininkai yra Sov. Sąjungos čempionai. Daugelis mums, atvirai kalbant, net ir pavydėti bando.

Turime sportininkų ir keletą žirgų, dalyvavusių varžybose V. Vokietijoje, Prancūzijoje ir Skandinavijos kraštuose. Dėl riboto išvažiavimo ir pavienių pasirodymų galimybių mūsų dalyvavimas neturi ypatingos reikšmės.

Pagrindinė bazė sudaryta iš 5 Lietuvoje veikiančių žirgynų. Visi turi jodyklas, išskyrus Marijampolės žirgyną. Žiemos metu ten darbuojasi specialistai, treniruodami savo arklius.

Hipodromuose rengiamos įvairios varžybos. Tie penki žirgynai turi du žirgynus, kurie rūpinasi prieaugliu. "Nemuno" žirgynas augina trakėnus, jau turi 100 veislinių kumelių. Jis yra vienas iš geriausių Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje. Tai pasiekta ten dirbančių žmonių pastangomis – direktoriaus Mišeikio, zootechniko arklininko Dobilo ir Obelinio.

Antras žirgynas, kuris yra mūsų puošmena, tai specifinio laipsnio Vilniaus žirgynas, kuriame mes esame dabar. Čia auginami garsieji Lietuvos žemaitukai, kurie davė visos arklininkystės pradžią. Iš jų atrankos išėjo garsioji trakėnų rūšis ir kitos veislės.

Žemaitukai dabartiniu metu pasižymi neeiliniu darbingumu ir varžybose pasiekia gana gerų rezultatų. Jie savo gražia išvaizda ir energija nenusileidžia nė vienam kultūringojo pasaulio žirgui. Tie žemaitukai yra tobulinami, stambinami. Vilniaus žirgynas juos augina. Jie naudojami platesniu mastu žemės ūkio darbuose ir transporte. Čia taip pat auginami "arabai" – pasaulio puošmena, anglų grynakraujai žirgai, kurie, kaip konsoliduota sena veislė, daro įnašą gero kraujo kitoms rūšims.

Šiuo metu auginamos šios arklių rūšys Lietuvoje: trakėnai, žemaitukai, stambieji žemaitukai, Hanoverio veislės arkliai, rusų ristūnai, šetlando poniai, orlovo ristūnai, arabų veislės arkliai, Lietuvos sunkieji, anglų grynakraujai. Didelis pasirinkimas arklių sporto mėgėjams".

Baigdamas A. Deveikis kreipėsi į pasaulio lietuvius, prašydamas padėti naujai atkurtai Lietuvos žirginio sporto federacijai sueiti į kontaktą su Šiaurės Amerikos žirgų sporto sąjungomis, kad galėtų Lietuvos žirgininkai dalyvauti kaip pilnateisiai nariai ruošiamose arklių sporto varžybose arba parodose.

Po mūsų pokalbio buvome apdovanoti lietuviškomis juostomis ir kitomis dovanomis. Prieš paliekant pastatą, buvo parodyti sporto mėgėjams specialūs įrengimai: pirtys su judančio vandens baseinu, svečių kambariais, svetainėmis, kurios laukia tautiečių iš Vakarų. Rašyti: Dr. S. Svetlauskas, Vilniaus valstybinis žirgynas, Riešė, Vilnius, Lithuania; Dr. Alg. Deveikis, Lietuvos žirginio sporto federacijos pirmininkas, Bariūnai, Joniškio rajonas, Lithuania.

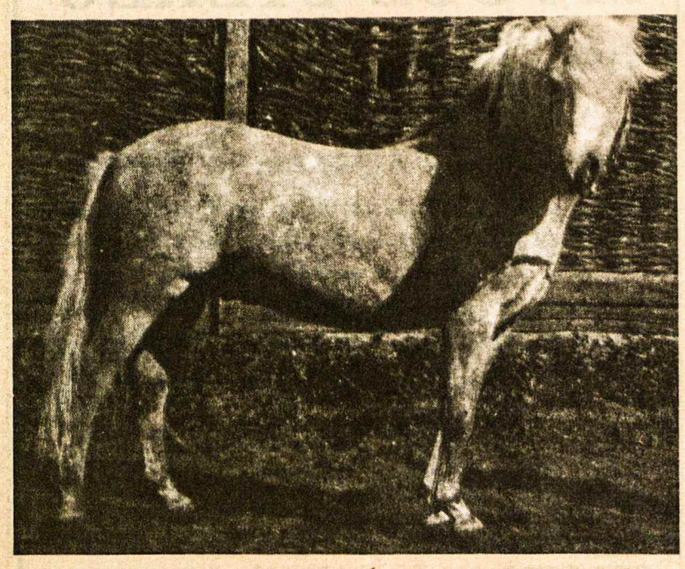

Garsusis Lietuvos žirgas žemaitukas. Jie auginami Riešės žirgyne ir kitose Lietuvos vietovėse

Generolas kurstо mažumas Lietuvoje

STEPAS VARANKA

Lietuvoje vykstant sėkmingam ir viltingam tautos atgimimui, jį remia visi dori lietuviai ne tik pavergtoje tėvynėje, bet ir visame pasaulyje.

Netikėtai prasidėjus seniai lauktam "pavasariui", kai kurie Lietuvos teritorijoje gyvenantys piliečiai ir nepiliečiai triukšmingai pakėlė savo balsus, reikšdami nepasitenkinimą Lietuvos ir lietuvių gyventojų siekimais savo tautai išsikovoti laisvę ir nepriklausomybę.

Įsisteigus Sąjūdžiui, paskelbus jo programą, atsirado grupė nepatenkintų lenkų, rusų, užkietėjusių komunistų, enkavedistų, atskirų pensininkų ir įvairių karjeristų, kurie įkūrė priešingą Sąjūdžiui organizaciją su trikalbiu lietuvišku-rusišku-lenkišku pavadinimu — "Vienybė", "Jedinstvo" ir "Jednosc". Toji organizacija akiplėšiškai demonstruoja aiškią lietuvių tautai neapykantą.

Kaip dviveidiškai skamba tas organizacijos pavadinimas "Vienybė"! Ar toji "Vienybė" siekia vienybės Lietuvoje? Jos veiksmai rodo, kad ji nori lietuvių tautą sužlugdyti. Ypač jiems užkliuvo lietuvių kalbos įteisinimas savo tautoje. Lenkų mažuma siekia sau autonomijos Vilniaus krašte, skųsdami lietuvius Maskvai ir niekindami Lietuvos vėliavą. Vėliava buvo nuplėšta Lavoriškėse, Mickūnuose, Sužioniuose ir kitose vietovėse, o Medininkų pilyje buvo iškelta Lenkijos vėliava.

Keista ir nejauku, kai Lietuvoje siekiama visiems gyventojams pagerinti ekonominį gyvenimą ir atgauti savarankiškumą, atsiranda lenkų, rusų ir net lietuvių, kurie tam atkakliai priešinasi, gaudami paramą iš Maskvos ir rusų-komunistų aukštų pareigūnų.

Lietuvos Sąjūdžio informaciniame biuletenyje "Atgimimas" 1989 m. 24 nr., 8 psl. yra paskelbta NKVD atsargos generolo Rodino Gromkovo instrukcija, kaip Lietuvoje įvesti karinę padėtį! Čia ją pateikiu ištisai, kad lengviau galėtumėm suprasti, kaip sunku yra lietuviams siekti šviesesnio laisvo gyvenimo savo tautoje, kurioje įsiveisė tiek kenksmingų parazitų.

Kaip Lietuvoje įvesti karinę padėtį

Nuo pat pokario metų Tarybų Lietuvoje niekada nebuvo grėsmingesnės situacijos nusistovėjusiai santvarkai kaip šiomis dienomis.

Sąjūdžio ekstremistai prasiskverbė į LTSR vyriausybę, užgrobė laikraščius, televiziją ir radiją. Pionierių organizacija praktiškai neegzistuoja, komjaunimas atsiskyrė nuo VLKJS, tuo keliu suka ir LKP – rengiasi atsiskirti nuo TSKP, ir tai bus padaryta artimiausiame suvažiavime. Idealizuojama buržuazinė-fašistinė santvarka. Banditai vadinami partizanais. Visokeriopai skatinamas lietuvių nacionalizmas, tačiau stengiamasi užtušuoti jį demagogiškais užtikrinimais tautinėms mažumoms. Tuo pat metu trempiamos elementariausios žmogaus teisės: įstatymas dėl valstybinės kalbos iškelia lietuvius į išskirtinę padėtį: naikinamos rusų ir lenkų grupės aukštosiose mokyklose; priešinamasi Vilniaus krašte įvesti valstybinę rusų–lenkų–lietuvių trikalbystę; ignoruojama lenkų teisė sukurti politinę autonominę sritį šiame krašte; rusai vadinami okupantais, jiems siūloma išsinešdinti ir t.t.

Socializmas Lietuvoje pavojuje!

Nusikalstama sėdėti susidėjus rankas, kai sprendžiamas Tarybų valdžios likimas Lietuvoje! Padėkime broliškai lietuvių tautai.

Ryšium su tuo rekomenduojama:

1. Klausimas apie žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje turi būti keliamas nuolat. Reikia visokeriopai skatinti pranešimus aukščiausiems TSRS organams, centrinių leidinių korespondentams respublikoje, siųsti jiems laiškus, telegramas, peticijas ir protestus. Reikia registruoti kiekvieną nelietuvio įžeidimą viešosiose vietose, darbe ir buityje.

2. Paskelbti apgulos padėtį kariniuose daliniuose. Sąjūdžio ekstremistai rengiasi juos piketuoti. Galimos provokacijos, net karių dingimai, kaip tai buvo 1940 metais. Ekstremistai turi žinoti: kas ginklą pakels, nuo ginklo ir žus.

3. Organizuoti savigynos būrius, kurie galėtų pasipriešinti bet kokiems nacionalistų išpuoliams prieš taikius kitakalbius gyventojus. Tam reikalui pasitelkti patikimiausius žmones iš socialistinio judėjimo "Jedinstvo" – "Vienybė" – "Jednosc" organizacijos, kuri vienintelė liko ištikima komunizmo idealams ir marksizmui-leninizmui.

4. Nedaryti kliūčių tik iš pažiūros pavojingiems kai kurių nacionalistų išpuoliams, pvz. TSRS vėliavos arba tarybinio kario išvaduotojo uniformos sudeginimui, leisti kelti itin įžeidžiančius šūkius, skatinti smulkų chuliganizmą nacionaliniu pagrindu, kad greičiau išryškėtų tikrasis Sąjūdžio veidas.

5. Nuolat palaikyti nelietuvių kilmės gyventojų budrumą, lapeliais ir šūkiais nuolat juos informuojant apie pavojų – būsimus nacionalistų išpuolius bei ekstremistų užmačias suskaldyti TSRS, jų pastangas kenkti Tarybų šalies tautų brolybei, sunaikinti socializmo iškovojimus Lietuvoje ir grąžinti buržuazinę santvarką.

6. Visokeriopai palaikyti Vilniaus krašto politinės autonomizacijos idėją, pateikiant ją kaip vienintelę alternatyvą demokratiškai sprendžiant lenkų, rusų, baltarusių gyvybinius interesus šiose nuo seno jų gyvenamose vietose, užtikrinant jų vaikų laimingą vaikystę ir ateitį.

Tik nepriekaištingas visų šių sąlygų vykdymas gali sudaryti tokias sąlygas, kad Lietuvos TSR būtų įvesta nepaprastoji karinė padėtis.

NKVD atsargos generolas
Rodionas Gromkovas

Pirmajame mitinge 1987.VIII.23 prie Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje, kur buvo protestuojama prieš Molotovo-Ribbentropo sandėrį, pavergusį Baltijos valstybes. Viduryje matyti ANTANAS TERLECKAS, besikalbantis su KGB majoru ANTANU BIMBIRIU

Pirmos lietuviškos pamaldos Rytų Vokietijoje

Š. m. rugsėjo 17 d. Rytų Vokietijos Leipcigo miesto Šv. Martyno katalikų bažnyčioje buvo laikomos lietuvių kalba Mišios. Jas taisyklinga kalba laikė Leipcigo Lindenau bažnyčios klebonas kun. Fischeris. Šioje gražioje dvasinėje šventėje dalyvavo didžioji dalis Leipcigo lietuvių, taip pat svečiai iš Rytų Berlyno bei okupuotos Lietuvos, iš viso apie 30 mūsų tautiečių. Po Mišių, susirinkę parapijos salėje, pasidalinome paskutinėmis naujienomis, klausėmės gerbiamo klebono pasakojimų. Visi kartu nusprendėme, kad lietuvių kalba Mišios turi tapti tradicinėmis. Kun. Fischeris mums pažadėjo visokeriopą pagalbą, nors sunkumų ir jam netrūksta. Jis pvz. neturi lietuviškos religinės literatūros, todėl yra priverstas versti iš vokiečių kalbos, kas, savaime suprantama, atsiliepia kalbos kokybei.

Vakaras, praleistas Šv. Martyno bažnyčioje, suteikė mums ramybės ir tikėjimo, dar glaudžiau sutelkė mus visus, gyvenančius svetimoje šalyje.

Spalio 15 d. vėl rinksimės į lietuviškas pamaldas.

PS: Norintieji paremti Rytų Vokietijoje gyvenančius lietuvius, spaudos siuntas galite adresuoti L. Labanauskui, Panitzstrasse 10, Leipzig 7031, East Germany.

Liutauras Labanauskas,
Lietuvių Bendruomenės Rytų Vokietijoje narys

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

Century 21
OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

Ministry of Revenue
Ontario
Remo Mancini, Minister
David Peterson, Premier.

EMPLOYER HEALTH TAX

1990 m. sausio mėn. Ontario Sveikatos Draudimo – Ontario Health Insurance Plan (OHIP) mokesčiai bus pakeisti naujais

DARBDAVIO SVEIKATOS MOKESČIAIS
EMPLOYER HEALTH TAX (EHT)

Visi darbdaviai, kurie turi nuolatinį verslą Ontario provincijoje, turės mokėti šiuos mokesčius kas mėnesį arba kiekvieną metų ketvirtį. Mokesčiai bus apskaičiuojami nuo metinės atlyginimų sumos.

THE ONTARIO MINISTRY OF REVENUE

kuri yra atsakinga už šių mokesčių įvedimą, išsiuntė **INFORMATION REQUEST** (Žinių Pareikalavimą) visiems Ontario darbdaviams šių metų rugpjūčio mėn. 28 d. Duomenys, kuriuos darbdaviai pateiks ministerijai, bus naudojami nustatyti, ar reiks mokėti mokesčius. Ministerija vėliau išsiųs darbdaviams išsamesnius paaiškinimus.

Jeigu jūs esate darbdavys Ontario provincijoje ir dar negavote **INFORMATION REQUEST** (Žinių Pareikalavimo), prašome skambinti nemokamai į ministeriją:

- Toronto mieste 965-8470
- visuose kituose rajonuose 1-800-263-7965
- telefono prietaisas kurtiems (Telecommunications Device for the Deaf) 1-800-263-7776

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"KURŠIAI" ŠILAINIUOSE

Kauno Šilainių mikrorajone atidaryta nauja parduotuvė "Kuršiai", turinti 400 kvadratinių metrų ploto prekybos salę. "Kuršiai" pardavinės ne tik maisto gaminius, bet ir buities bei raštinės reikmenis. Veikianti kavinė klientams siūlys karštų užkandžių, sulčių ir kokteilių. Šilainių mikrorajone yra apie 30.000 gyventojų. Lig šiol turėta "Šilainių" parduotuvė jau nespėdavo aptarnauti pirkėjų.

VĖJO MALŪNAI

Panevėžys kadaise garsėjo savo vėjo malūnais. Dabar liko tik du apgriuvę malūnai Basanavičiaus gatvės gale. Viename atnaujintame akmeniniame malūne įsikurs gamtos muziejus. Architekto M. Steponavičiaus pranešimu, muziejuje prisiglaus unikalus drugelių rinkinys, lig šiol skurdęs drėgnuose rūsiuose. Pirmajame malūno aukšte bus įrengtos administracijos patalpos ir drabužinė, kituose aukštuose — kambariai muziejaus rodiniams. Kitas vėjo malūnas bus atiduotas jaunųjų technikų stočiai. Jame observatoriją įsirengs jaunieji astronomai su teleskopu malūno kupole.

BLAIVINTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 23-24 d.d. Vilniuje, "Žinijos" draugijos salėje, įvyko steigiamasis M. Valančiaus blaivystės sąjūdžio suvažiavimas. Atstovais įsijungė ne tik blaivybės garsintojai, bet ir visų Lietuvos partijų bei sąjūdžių nariai. Iniciatyvos ėmėsi Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, steigiamai organizacijai pasirinkęs didžiojo blaivintojo vyskupo Motiejaus Valančiaus vardą. Grįžti į jo laikus privertė liūdni statistikos duomenys. Lietuvoje dabar yra 60.000 užregistruotų alkoholikų, kurių aštuntadalį sudaro moterys. Pastaruoju keturiasdešimtmetyje parduota 11.334.190.000 butelių įvairių alkoholinių gėrimų. Kas trys dienos kiekvienam vyrui, moteriai, seneliui, vaikui ir kūdikiui tekdavo po butelį alkoholio. 1930 m. kiekvienam Lietuvos gyventojui buvo pagaminta 1,06 litro gryno alkoholio, o 1980 m. — 11,08. Vilties ateičiai teikia statistiniai 1984 m. duomenys — parduoto alkoholio kiekis tada sumažėjo iki 4,7 litro vienam gyventojui. Steigiamojo suvažiavimo dalyvius sveikino Kaišiadorių vysk. Juozapas Matulaitis, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos sekr. Virgilijus Čepaitis, moksleiviai iš Kauno — M. Valančiaus blaivystės sąjūdžio pirmoji vaikų kuopa.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

Išklausyti du steigiamojo suvažiavimo iniciatorių pranešimai: Jono Gečo — "Lietuva ir blaivystė", sociologo Vytauto Turčinavičiaus — "Blaivystė šiandien ir rytoj". Steigiamasis suvažiavimas patvirtino M. Valančiaus blaivystės sąjūdžio įstatus ir programą, išrinko tarybą, jos prezidiumą ir pirmininką, "Blaiviosios Lietuvos" redaktorių. Rugsėjo 24, sekmadienį, visose Lietuvos bažnyčiose buvo laikomos Mišios blaivystės intencija. Vilniaus arkikatedroje Mišias atnašavo arkiv. Julijonas Steponavičius, pašventinęs M. Valančiaus blaivystės sąjūdžio vėliavas. Po pamaldų visi susirinko Kalnų parke. Trijų Kryžių kaimynystėje ten pasodintas simbolinis blaivybės ąžuolas. Prie jo skambėjo dainos, eilėraščių posmai. Šv. Jono bažnyčioje įvyko labdaros koncertas "Blaivėk, atgimstanti Lietuva", Vilniaus universiteto Sarbievijaus kiemelyje — jaunimo vakaronė. Vingio parke buvo surengta visą savaitę trukusi knygų, plakatų ir karikatūrų paroda blaivybės tema.

ATGIMSTANTI PELESA

Iš Vilniaus iki Pelesos tik valanda kelio automobiliu, bet ji sunkokai pasiekiama, nes yra dabartinės Gudijos teritorijoje, nors ir labai arti Lietuvos sienos. Didesnės pagalbos Pelesos ir apylinkių lietuviai susilaukė pernai vasarą, kai pradėjo lankytis ekskursantai iš Lietuvos ir kai Petro Cidziko vadovaujama grupė kapinėse pastatė Šv. Lino koplyčią. Ji buvo pašventinta, po ilgų metų pertraukos vėl atgaivinti Šv. Lino atlaidai. Tada nebuvo vilties atgauti lietuvių katalikų aukomis pastatytą Pelesos bažnyčią, atimtą iš jų 1962 m. ir paverstą kolchozo sandėliu. Kažkas netgi bandė padegti ir Šv. Lino koplyčią kapinėse. Stebuklas įvyko šių metų pavasarį — lietuviams buvo grąžintas bažnyčios pastatas, netekęs bokšto, su irstančiu stogu ir sienomis. Dar didesniu stebuklu tapo šiemetiniai Šv. Lino atlaidai rugsėjo 23 d., nes į juos suvažiavusių gausių dalyvių laukė jau pilnai atstatyta bažnyčia su anksčiau turėtu bokštu. Ją atšventino ir Mišias su kitais kunigais koncelebravo Vilniaus arkiv. Julijonas Steponavičius, giedant kauniečių chorui "Leliumai".

BENDROS PASTANGOS

Pelesos bažnyčia buvo atstatyta bendromis vietinių lietuvių ir talkininkų iš Lietuvos pastangomis. Žymioji Pelesos lietuvių veikėja Marija Kruopienė susijaudinusi dėkojo Vilniaus arkivyskupijai, Lietuvos kultūros fondui, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžiui, mokslininkams, Dailės muziejaus, Vilniaus statybos tresto bei kitų įmonių darbuotojams už bažnyčios atstatymui paaukotą laiką ir santaupas. Šv. Lino atlaidai ir bažnyčios atšventinimas susilaukė daug svečių iš Lietuvos. Atvykstančiuosius Pelesa sutiko žaliomis girliandomis išdabintais vartais, pakeles nuklojusiomis gėlėmis, ilga procesija su bažnytinėmis vėliavomis ir Lietuvos trispalvėmis, ėjusia per visą kaimą į atokiau lauke stovinčią bažnyčią. Po oficialiosios dalies ilgai skambėjo iš Lietuvos atvykusių etnografinių ansamblių dainos. Pelesos katalikų parapija savo bažnyčioje aptarnaus ir Paditvio, Lelonių, Naujųjų ir Senųjų Druskininkų, Pavalakės, Piliūnų tikinčiuosius.

V. Kst.

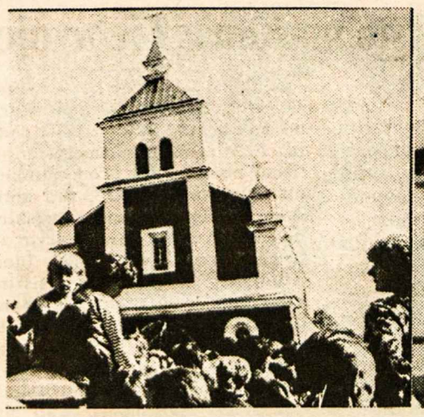

Šv. Lino atlaidai lietuviškoje Gudijos Pelesoje. Kairėje – vietinių lietuvių ir talkininkų iš Lietuvos atstatyta Pelesos bažnyčia, atimta iš katalikų 1962 m. ir paversta kolchozo sandėliu. Dešinėje – jos atšventinime dalyvavęs Vilniaus arkivyskupas JULIJONAS STEPONAVIČIUS su kitais kunigais **Nuotr. Vidmanto Kliuko**

Hamilton, Ontario

LIETUVIAI PENSININKAI kviečia į Vytauto Kernagio vadovaujamą kabaretą "Tarp girnų", kuris įvyks spalio 27, penktadienį, 7 v.v. Westdale gimnazijos auditorijoje. Bilietai gaunami Jaunimo centre po pamaldų arba pas B. Pakalniškį tel. 527-1028.

A.a. EMAI MILAŠIENEI iškeliavus į amžinybę, jos atminimui Tautos fondui aukojo: $40 – V. M. Leparskai; $30 – D. M. Koezynski, I. Root; $25 – St. E. Garliauskai, R. J. Sekkab, J. L. Stungevičiai; $20 – G. A. Skaisčiai, V. Pauliukienė, P. A. Brazai, R. Koezynski, St. G. Karalėnai, J. A. Mažulaičiai, J. L. Virkiečiai, M. Vegertaitė, O. Gurgždys, M. D. Jonikai, V. Lukošienė, K. Mileris, A. D. Jankūnai, M. A. Garkūnai; $15 – St. Senkus; $10 – A. Didžbalis, M. Raupėnas, M. V. Šniuoliai, Šimelaitis, J. Astas, B. Berzins, A. S. Petkevičiai, A. Mačiulaitienė, P. Kanopa, J. Deveikis, L. K. Česioniai, R. R. Goebel, J. M. Sajauskai, M. Vaitonienė. Ačiū visiems aukotojams už aukas.

A. Patamsis,
TF atstovas

London, Ontario

VILNIAUS UNIVERSITETO ANSAMBLIO PRIĖMIMAS. Spalio 4, ketvirtadienio vakare, Londono apylinkę aplankė keliaujantis VU ansamblis. Tai liks įdomus prisiminimas, nes nedažnai pasitaiko artimiau susipažinti su meniniu vienetu iš Lietuvos. KLB Londono apylinkės valdyba sudarė progą Londono lietuviams pabendrauti su svečiais vakarienės metu. Pasivaišinta, pašokta, padainuota savoj lietuviškoj aplinkoj. Dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie šio vakaro ruošos ir priėmė ansambliečius į savo namus.

KABARETAS "TARP GIRNŲ", vadovaujamas Vytauto Kernagio, įvyks spalio 24, antradienio vakare Šiluvos Marijos parapijos salėje. Pradžia 7 v.v., programa – 7.30 v.v. Kaina – $10, studentams – $5. Bilietus galima užsisakyti pas Rasą ir Paulių Kurus, tel. 519-657-5258. Kviečiame visus Londono, Delhi, Tillsonburgo, Rodney, West Lorne ir apylinkių lietuvius. Nepraleiskime šios retos progos!

KLB LONDONO METINIS SUSIRINKIMAS įvyks lapkričio 12, sekmadienį po 11 v. Mišių, Šiluvos Marijos parapijos salėje. Bus praėjusių metų veiklos pranešimai, KLB tarybos suvažiavimo pranešimas ir naujos valdybos rinkimai. Kviečiame visus Londono lietuvius dalyvauti.

Delhi-Tillsonburg, Ont.

PADĖKA

Būnant Tillsonburgo ligoninėje, mane aplankė daug apylinkės lietuvių. Esu visiems labai dėkinga už aplankymą, gerus linkėjimus, dovanas ir gausias gėles. Jūsų nuoširdumas padėjo man greičiau sustiprėti ir grįžti į namus. Ačiū visiems.

Jūsų – *J. Augustine*

Hamiltono Aušros Vartų parapijos 40 metų sukaktuvėse. Iš kairės: Toronto Prisikėlimo parapijos klebonas kun. A. Simanavičius, OFM, vysk. P. Baltakis, OFM, Anapilio parapijos klebonas kun. J. Staškus **Nuotr. J. Miltenio**

Hamiltono Aušros Vartų parapijos 40 metų sukakties iškilmės įvyko spalio 1 d. Nuotraukoje iš kairės: kun. L. Januška, OFM, kun. V. Kareckas iš Lietuvos, kun. K. Kaknevičius, Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Liauba, OFM **Nuotr. J. Miltenio**

St. Catharines, Ont.

ONA IR PRANAS MEŠKAUSKAI neseniai atšventė savo 50 metų vedybinę sukaktį. Į jų namus su erdviu sodeliu susirinko gana didelis skaičius svečių. Atvyko Onos brolis su žmona iš Anglijos, giminės iš Amerikos ir taip pat dukters Irenos sūnus iš Lietuvos – pačioje jaunystėje miškininkystės studentas.

Buvo gana įdomi ir graži programa, kurios pradžioje klebonas kun. K. Butkus iškilmingai atnaujino sukaktuvininkų įžadus. Tai buvo gana jautrus momentas, nes Ona ir Pranas buvo ilgam laikui karo ir Lietuvą užgriuvusių kitų nelaimių atskirti. Vėl susitiko prieš maždaug dešimt metų.

Stasys Janušonis, mūsų parapijos komiteto pirmininkas, savo sveikinimo kalboje pažymėjo, kad Pranas tebėra komiteto narys nuo pat parapijos įsisteigimo pradžios, labai kruopščiai ir punktualiai atlikdamas visas reikiamas pareigas. Dailiojo žodžio atstovė Stasė Zubrickienė labai gražiai ir jautriai aptarė žmogaus gyvenimo kelius. Buvo ir daugiau kalbų bei nuoširdžių linkėjimų, viską baigiant skambiai sugiedota "Ilgiausių metų". Dovanų buvo labai daug. Jų įteikimas sudarė papildomą programos dalį. Pasitaikė puikus oras, tad žiedais bei medžių vaisiais pasipuošusiame sodelyje dar ilgai svečiai dalijosi šios šeimos šventės neeiliniais įspūdžiais.

KAIP KITUR, TAIP IR PAS MUS šiemet gausu svečių iš Lietuvos. Beveik kas sekmadienį klebonas iš sakyklos sveikina brangius žmones iš gimtojo krašto.

MONTREALYJE NESENIAI MIRĖ Kazimieras Stankevičius, seniau gyvenęs Wellande. Pokarinės išeivijos įsikūrimo Niagaros pusiasalyje laikais velionis buvo vienas iš nuolatinių lietuvybės veikėjų. Teilsisi Kazimieras ramybėje malonioje Kanados žemelėje. **Kor.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos prez. Antanas Smetona 45-tųjų mirties metinių proga prisimintas ir pagerbtas rugsėjo 16-17 d.d. Klivlande. Pirmiausia buvo aplankyti Visų sielų mauzoliejuje palaidoti jo ir žmonos Sofijos palaikai. Trumpą žodį tarė Amerikos lietuvių tautinės sąjungos skyriaus pirm. Jadvyga Budrienė, puokštę gėlių padėjo vicepirm. A. Mackuvienė. Šauliai uždegė iš Lietuvos atvežtą tautinių spalvų žvakę, o jos liepsna mažesnes žvakutes — organizacijų atstovai. Rugsėjo 17 d. Mišias Dievo Motinos šventovėje atnašavo klebonas kun. G. Kijauskas, SJ, pasakęs velionies atminimui skirtą pamokslą. Giedojo sol. Aldona Stempužienė. Akademinė minėjimo dalis įvyko parapijos salėje. Su biografiniais prez. A. Smetonos duomenimis dalyvius supažindino inž. Jaunutis Nasvytis. Povilas Skardis dalijosi atsiminimais apie Užulėnio dvarą. Velionies vaikaitis pianistas Antanas Smetona atliko L. Beethoveno sonatą "Les Adieux".

Išeivija turi "Dainavos" ansamblį Čikagoje, o kitas "Dainavos" ansamblis yra Alytuje. Pastarasis liepos mėnesį dalyvavo tarptautiniame dainos, muzikos ir šokio festivalyje P. Karolainos valstijoje. Jo pasirodymus stebėjo čikagiškės "Dainavos" valdybos pirm. Mėta Gabalienė, Genovaitė Plenienė ir filmuotojas Aleksandras Plenys. Buvo planuota Alytaus "Dainavą" pasikviesti koncertui Čikagoje, bet jis negalėjo atvykti. Alytaus ansamblis Čikagos ansambliui padovanojo kankles. Alytiškiai buvo prisiminti rugsėjo 8 d. tradicinėje penktadienio vakaronėje Jaunimo centro kavinėje. A. Plenys beveik dvi valandas rodė į vaizdajuostes įrašytus Alytaus "Dainavos" pasirodymus festivalyje — šokius, dainas ir instrumentinę muziką. Čikagos "Dainavos" surengtoje vakaronėje surinktos aukos buvo skirtos Alytaus "Dainavai". Tikimasi, kad abi "Dainavos" galės susitikti bendrame koncerte Čikagoje.

Bostono ir apylinkių lietuviai, minėdami 56-tąsias Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą ir jų mirties metines, nusiskundžia, kad jau dingo jų atminimui skirtas originalus paminklas Brocktone. 1937 m. Brocktono parodų aikštėje lietuviai žuvusiųjų lakūnų atminimui pastatė lietuviško stiliaus trobelę. Tais laikais aikštėje kasmet būdavo rengiamos žemės ūkio ir pramonės gaminių parodos. Dešimtys tūkstančių amerikiečių aplankydavo lietuvių tautodailės parodą lietuviškoje trobelėje. Ten jie susipažindavo su Stepo Dariaus ir Stasio Girėno skrydžiu per Atlantą, lietuvių tauta ir jos kultūra. Kai atvyko pokarinių ateivių, trobelę papuošė dail. Viktoras Vizgirda. Į tautodailės parodas lietuviškoje trobelėje būdavo kviečiami Kanadoje gyvenantys dailininkai Anastazija ir Antanas Tamošaičiai su savo darbais, lietuviškais kilimais. Buvo kilusi mintis trobelėje įrengti nuolatinį lietuvių tautodailės muziejų. Deja, pertvarkant Brocktono parodų aikštę, lietuviškoji trobelė buvo nugriauta, nors lietuviai turėjo su aikštės savininkais pasirašytą sutartį. Dalis rodinių dingo. Liko tik dail. A. Tamošaitienės austos užuolaidos ir keli kilimėliai, vėliau parduoti. Savininkai teisinosi, kad jie per advokatą painformavo lietuvius apie suplanuotą trobelės nugriovimą, bet negavo atsakymo. Vėliau šis reikalas buvęs perduotas kitam advokatui, turėjusiam gauti kompensaciją už nugriautą trobelę, tapusią originaliu paminklu Dariui ir Girėnui. Dabar jau neįmanoma tų dokumentų surasti, o jie paminklinę trobelę turėjo apsaugoti nuo nugriovimo.

Australija

Lietuvių katalikių moterų draugija Melburne savo metinę šventę turėjo rugpjūčio 19 d. Mišias Švč. Mergelės Marijos į dangų ėmimo proga Lietuvių namuose įrengtoje Lietuvos kankinių koplyčioje koncelebravo kun. dr. P. Dauknys ir kun. J. Petrauskas. Jose prisimintos draugijos mirusios narės. Skaitymus atliko J. Petraitienė ir V. Jablonskienė. Po pamaldų jų dalyvių laukė moterų paruošta vakarienė. Programėlę eilėraščių skaitymu pradėjo Aldona Vyšniauskienė ir Rasa Statkuvienė. Pagrindinis dėmesys betgi teko po ilgos viešnagės Lietuvoje sugrįžusiai draugijos valdybos pirm. Halinai Statkuvienei. Visi norėjo išgirsti jos įspūdžius, nes ji viešėjo Vilniuje, Kaune ir lankėsi kitose Lietuvos vietovėse. H. Statkuvienė Lietuvių katalikių moterų draugijos narėms pirmiausia perdavė sveikinimą ir palaiminimą Lietuvos kardinolo Vincento Sladkevičiaus. Toliau ji kalbėjo apie demonstracijas Vilniuje, iškilmes prie Kaune atstatyto Laisvės paminklo, balandžio 15-16 d.d. Kaune įsteigtą moterų sambūrį "Caritas". Jo pirmininkė yra seselė Albina Pajerskaitė, dvasios vadas — kun. Sigitas Tamkevičius.

Britanija

Kiekvieną rudenį Tautos šventės proga DBLS surengdavo tradicinį Britanijos lietuvių sąskrydį. Šiemet tas sąskrydis neįvyko dėl netikėtos kliūties, su kuria lietuvius supažindina DBLS centro valdybos reikalų vedėja Vida Gasperienė. Sąskrydžiui šį kartą buvo pasirinktas Birminghamas, tačiau jame nepavyko gauti tinkamų patalpų, o jį perkelti kitur jau buvo per vėlu. Tad DBLS centro valdyba nutarė atsisakyti šiemetinio lietuvių sąskrydžio. Be to, šiemet rugsėjo 9 d. Londone buvo numatytas bendras baltiečių renginys "Baltic Focus". Daug lietuvių sutelkė liepos viduryje iš Vilniaus atvykusio "Vorutos" ansamblio koncertai Londone ir Nottinghame. V. Gasperienė užtikrina, kad sekančiais metais tradicinis lietuvių sąskrydis tikrai įvyks. Jam jau dabar pradedama ruoštis.

Šveicarija

A. a. Jurgis Audenis rugpjūčio 15 d. mirė prancūziškosios Šveicarijos dalies Tramelano mieste ir buvo palaidotas vietinėse kapinėse. Velionis gimė Lietuvoje 1915 m. Baigęs Kauno jėzuitų gimnaziją 1934 m., studijavo technikos mokslus Vytauto D. universitete. II D. karo metais susirgo ir gydytis išvyko Šveicarijon. Lietuvon negalėjo grįžti dėl pokaryje prasidėjusios antrosios sovietinės okupacijos. Įsidarbino Šveicarijoje, sukūrė šeimą su Annette Wuest, užaugino tris vaikus. Gimnazijos lankymo metais Kaune reiškėsi skautų eilėse. Studijuodamas universitete priklausė "Plieno" korporacijai.

AUDRA Travel

Kviečiame keliauti į

Lietuvą

ir kitas pasaulio šalis!

Rudeninė kelionė į Lietuvą
spalio 6-18 d.d.

Ruoškitės naujų daug žadančių 1990 metų sutikimui Lietuvoje.

Sutvarkome keliones grupėm bei pavieniam asmenim pagal pageidaujamą maršrutą ir laiką. Teiraukitės smulkesnių žinių.

- *Mūsų biuras išrašo bilietus keliauti traukiniais bei visomis pagrindinėmis lėktuvų bendrovėmis.*
- *Sutvarko poilsines keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.*
- *Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.*
- *Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.*
- *Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.*

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

- *Patarnauja lietuvių kalba.*
- *Nemokamas namų įvertinimas*

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Pirkite namus geresnei savo ateičiai

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

ED MASOTTI REAL ESTATE LTD. REALTOR

2093 Pine St. Burlington, Ontario L7R 1G1

Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone

ANELĖ MURAUSKAITĖ

Verslo tel. 637-2376 Namų tel. 389-4242

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS **"TALKA"**

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	12.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	10%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų*	
1 m. term. indėlius	11%	*apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.5%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	11%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	11%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	11%	*drauda iki $25.000.*	

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam
110-220 voltų
tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje

Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:

Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi ir t.t.

Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA
FAX: 664-5737

170 Highway 8
Stoney Creek, Ont.
664-5733

891 Upper James, Unit 4
Hamilton, Ont.
574-3310

Toronto atžalynietės rugsėjo 23 d. "Grandies" ansamblio renginyje Čikagoje šoka "Sadutę" Nuotr. J. Tamulaičio

Toronto "Atžalynas" Čikagoje

Po sėkmingų gastrolių Lietuvoje "Atžalynas" atvažiavo pas Čikagos "Grandį" į svečius ir rugsėjo 23, šeštadienį, įvyko šių ansamblių bendras koncertas. "Grandis", vadovaujama Irenos Smieliauskienės, savo svečiam atidavė žymiai didesnę programos dalį, kurią atžalyniečiai atliko sklandžiai, sumaniai ir išradingai. Jie pilnai užsitarnavo visų plojimų, kurių koncerto publika nepagailėjo.

Pirmas geras įspūdis – tai šokėjų išvaizda. Mergaičių ir vyrų tautiniai drabužiai ypatingai gražūs ir skoningi. Mergaičių plaukai supinti į kasas, juostom suveržtos liemenės – vaizdas tvarkingas ir malonus.

Toliau girtina atžalyniečių laikysena. Jie demonstravo, ka amerikiečiai vadina "showmanship". Šokėjai stengėsi įtikti žiūrovui. Nė vienas šokėjas nepamiršo ne tik pats šypsotis, bet savo laikysena įtraukti į sceninį išgyvenimą ir žiūrovus.

Grakšti laikysena visuomet atitiko šokio nuotaikai. "Sadutės" šokį ne tik piršlys buvo šelmis, bet ir šokėjos žaismingai atliko savo vaidmenį, o per "Rezginėlę" jaunųjų veiduose ir judesiuose spindėjo meilė ir laimė. Smagiausiai buvo publikai sekti vestuvinę pynę, kur įdomi atžalyniečių vaidyba reiškėsi kartu su puikiu techniniu šokio atlikimu.

Kalbant apie gerą techniką, tenka atkreipti dėmesį į "Atžalyno" energingą ir sugebantį orkestrą, kurį sudarė – D. Pargauskaitė, K. Deksnys, M. Tarvydas, E. Lukošius ir A. Vaičiūnas. Visi gerai susirepetavę tarpusavy ir su šokėjais.

Visą programą maloniu balsu su atitinkamom poezijos ištraukom pranešinėjo Irena Poškutė, pasipuošusi elegantiškais stilizuotais tautiniais drabužiais.

Pagaliau negalima užmiršti "Atžalyno" gabios mokytojos Vidos Vitkūnaitės, kuri, būdama pati daugelį metų puiki šokėja, dabar perduoda savo patyrimą kitiems. Todėl ir Lietuvoje "Atžalynas" susilaukė tokio didelio dėmesio ir įvertinimo.

Programai pasibaigus, atžalyniečiai ir jų vadovė buvo "Grandies" pasveikinti ir apdovanoti gėlėmis. Šių dviejų ansamblių draugiškas susitikimas užsibaigė vaišėmis ir pažadais toliau tęsti šią gražią draugystę. **Žiūrovas**

Toronto "Atžalynas" rugsėjo 23 d. svečiuose pas "Grandies" šokėjus. Iš kairės: grandietė sega gėlę atžalyniečiui; Irena Poškutė, "Atžalyno" pranešėja; Vida Vitkūnaitė, "Atžalyno" vadovė; Irena Smieliauskienė, "Grandies" vadovė; Vida Momkutė, scenos šviesų tvarkytoja; Dalia Bilaišytė, "Grandies" vadovės padėjėja Ntr. J. Tamulaičio

Pasaulio jaunimo kongresas

Kongresas įvyko rugpjūčio 20-27 d.d. Paryžiuje. Pirmą kartą atskirai nuo Sov. Sąjungos delegacijos dalyvavo Lietuvos ir Estijos jaunimas. Jį sudarė kovojančių už Lietuvos bei Estijos nepriklausomybę jaunimo organizacijų atstovai. Jų tikslas buvo pasauliui parodyti, kad Baltijos valstybės yra sovietų okupuotos ir šių kraštų žmonės kovoja už išsilaisvinimą.

Baltiečių jaunimas labai erzino sovietų delegaciją. Užvirė įvairios diskusijos dėl Baltijos valstybių statuso. Sovietai reikalavo lietuviams ir estams uždrausti kongrese dalyvauti kaip okupuotų kraštų atstovams. Naktimis buvo nudraskomi pranešimų stovai, pavogiamos tautinės vėliavos. Nežiūrint sovietų keliamo triukšmo, kitų kraštų atstovai, kaip JAV, Kanados, Prancūzijos, Švedijos ir kt., stengėsi artimiau susipažinti su baltiečių jaunimu. Jie siūlė savo paramą, pritarė jų deklaracijom. Rugsėjo 23 d. į baltiečių surengtą Paryžiuje demonstraciją atėjo keli šimtai įvairių kraštų jaunimo, solidarizuodami su baltiečių siekiais išsikovoti laisvę.

Kai viešai buvo kalbama apie laisvę, demokratiją, žmogaus teises, Lietuvos vardas nebuvo nutylėtas. Lietuvos delegatams reikėjo gerai paplušėti, teikiant informaciją pasaulio spaudos ir radijo atstovams.

"Net jeigu būtume likę pasyvūs stebėtojai, pats mūsų buvimas čia vistiek turėtų didžiulę reikšmę", — sakė Vytautas Radžvila, Sąjūdžio seimo tarybos narys. Lietuvių delegacija stengėsi kuo plačiau painformuoti kitus apie Lietuvą. Ir tą tikslą Lietuvos jaunimas pasiekė.

Be to, tai gera pradžia ateičiai. Įgytas patyrimas bus naudingas vėliau. Tas jaunimas, su kuriuo buvo užmegztas ryšys, tai būsimoji Vakarų politikų pamaina. Ir dabar įvairių kraštų jaunimo delegacijų nariai palaiko glaudžius ryšius su savo kraštų valdžiomis. Čia buvo išsiaiškintos įvairių organizacijų veiklos kryptys ir užmegzti ryšiai. Pvz. buvo užmegzti ryšiai su krikščionių demokratų, socialistų ir Prancūzijos centro partijomis. Tų partijų jaunimo atstovai atidžiai klausėsi, kas vyksta Lietuvoje, ir lietuvių pastangas išsilaisvinti palankiai vertino. Atsiras atsikuriančiom Lietuvos politinėm partijom realios galimybės įsijungti į tarptautinių organizacijų veiklą.

* * *

Ta proga Prancūzijoje buvo suaukota 200 kg. vaistų, kurie laimingai buvo perduoti "Caritas" organizacijai. Prancūzų ambasados Maskvoje pareigūnai padėjo lietuviams laiku atvykti į kongresą.

Prancūzų "L'Emmanuel" bendruomenės pastangomis Nijolė Sadūnaitė galėjo atvykti į Vakarus ir kelti Lietuvos vardą užsienyje bei informuoti apie Lietuvos Katalikų Bendruomenę.

Prancūzų studentai rinko pinigus, kad Lietuvos jauni ateitininkai galėtų dalyvauti Santiago mieste Čilėje, IV-je pasaulinėje jaunimo dienoje. Ten dalyvavo 500,000 jaunuolių iš viso pasaulio. Šv. Tėvas palaimino ateitininkų vėliavą.

Lietuvos jaunimo organizacijų atstovai, kurie buvo pakviesti dalyvauti Pasaulio jaunimo kongrese Paryžiuje: Audrys Antanaitis — "Lituanica", Jonas Čekuolis — Helsinkio grupė, Petras Gražulis — krikščionys demokratai, Liudvikas Jakimavičius — "Sietynas", Albinas Januška — socialistai-demokratai, Ričardas Jokimčius — "Jaunoji Lietuva", Valdemaras Katkus — Bendrija / Koop., Marius-Mykolas Matulevičius — "Aušrinė", Alvydas Medalinskas — Jaunimo organizacinė taryba, Egidijus Meilūnas — Lietuvos demokratų partija, Renata Murauskienė — Darbininkų sąjunga, Eglė Paliulytė — jaunimo bendrija "Filia caritatis", Vytautas Radžvilas — LPS, Gintaras Šileikis — "Laisvės žodis", Vytautas Toleikis — "Ateities" federacija, Gintaras Tomkus — "Mažoji Lietuva", Andrius Tučkus — Lietuvos laisvės lyga, Rimantas Ulevičius — skautų sąjunga, Stasys Urniežius — Gediminaičiai, Vygaudas Ušackas — Studentų koordinacinė taryba, Aidas Vaišnoras — Žalieji, Vytmantas Valiušaitis — "Kauno Aidai", Domantas Vildžiūnas — "Sąjūdžio žinios".

(Naudotasi Ričardo Bačkio, Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės pirmininko, prisiųsta informacija. **Red.**)

Brazilijos lietuviai nesnaudžia

Brazilijos Lietuvių Bendruomenė paruošė šešių punktų atsišaukimą š. m. rugpjūčio 23 d. paminėjime ryšium su Ribbentropo-Molotovo sutarties sukaktimi. Jis buvo išdalintas visom radijo ir televizijos stotim, ypatingai S. Paulo mieste. Taip pat visa toji medžiaga buvo pasiųsta į svarbesnius konsulatus, didesnių šalių vyriausybėms ir Brazilijos prezidentui. Lygiagrečiai buvo siunčiami asmeniški laiškai respublikos prez. Jose Sarney į Palacio do Planalto, prašant Brazilijos vyriausybės paramos Lietuvos bylai tarptautiniuose veiksniuose. Taipgi surengta vieša demonstracija prieš Sov. Sąjungos konsulatą Sao Paulo mieste ir įteiktas konsului laiškas, skirtas M. Gorbačiovui su atsišaukimo kopija. Tas atsišaukimas ir pilnas pakto ir 3-jų slaptų protokolų tekstas portugalų kalba, buvo atspausdintas "Mūsų Lietuvos" savaitraštyje, kurio laida siuntinėjama bibliotekoms ir įstaigoms.

Šiaip visą rugpjūčio 23 d. savaitę svarbiausi Brazilijos laikraščiai gana daug skelbė apie paktą, perspausdindami straipsnius iš pasaulinių leidinių. Rugpjūčio 23 d. svarbiausi televizijos kanalai parodė filmus iš Baltijos kraštų apie ten vykusias žmonių rankų grandinės demonstracijas. Paminėjimui buvo iš anksto ruošiamasi, ir Lietuvių Bendruomenė kvietė tautiečius, o taipgi ir kitų pavergtųjų tautų atstovus, ypač latvius ir estus dalyvauti. Ukrainiečių nenuilstantis atstovas dr. B. Bilynskyi nešė savo plakatą, lietuvių jaunimo buvo paruošti plakatai ir transparentai su atitinkamais užrašais.

Diena buvo saulėta, ir susirinko apie 30 lietuvių su trispalve prie sovietų konsulato rūmų. Konsulas priėmė atstovus ir įteiktą atsišaukimą. Lietuviams atstovavo Brazilijos Lietuvių Bendruomenės tarybos pirm. dr. Antanas Šiaulys, valdybos pirm. inž. Gražvydas Bačelis ir Lietuvių jaunimo sąjungos – Bacevičiūtė.

Halina Mošinskienė

Ateitininkai nacių kankiniai

Jau baigiama ruošti knyga – ateitininkų kankinių vardynas bolševikų ir nacių okupacijose. Knygą ruošia Leonardas Kerulis, Pilypas Narutis ir prel. Juozas Prunskis. Ieškant gausesnės medžiagos, jau buvo paskelbti du bolševikmečio ateitininkų kankinių sąrašai.

Čia skelbiame ateitininkų kankinių sąrašą iš nacių okupacijos laikotarpio: med. dr. Antanas Antanaitis, prel. Jonas Aviža, stud. Jonas Bacevičius, žurn. dr. Kazys Bauba, žurn. Julijonas Butėnas, dr. inž. Adolfas Damušis, med. dr. Simonas Dmukauskas, kun. prof. Stasys Yla, mokyt. istorikas Januševičius, prof. Vladas Jurgutis, filologas mokyt. Juozas Kojelis, kun. prof. Alfonsas Lipniūnas, dipl. inž. Izidorius Mališka, dipl. inž. Pilypas Narutis, stud. Augustinas Paškonis, arch. Jonas Pajaujis, kun. Vytautas Pikturna, fizikas mokyt. Antanas Pocius, ekonomistas Leonas Prapuolenis, žurn. Petras Rimkūnas, karininkas Petras Sniegaitis, kun. teisininkas Antanas Šidlauskas, med. dr. prof. Antanas Starkus, med. dr. Bronius Stasiukaitis, diakonas Vaclovas Stulginskas, dipl. chem. inž. Antanas Šapalas, teisininkas Vytautas (Katilius) Vaitiekūnas, ekonomistasdr. Grigas Valančius.

Kas turėtų spaudoj dar neskelbtos medžiagos apie šiuos nacių kankinius, taipgi jų grupines ar pavienių asmenų nuotraukas bei žinotų čia dar nesuminėtų ateitininkų, kuriuos naciai yra kankinę, vardus – viską malonėkite siųti adresu: P. Narutis, 4120 W. 93rd Place, Oak Lawn, IL 60453. Naują medžiagą apie ateitininkus, komunistų kankintus, bei jų nuotraukas siųsti adresu: L. Kerulis, 5828 S. Campbell, Chicago, IL 60629. **P.N., J.Pr.**

Testamentiniai palikimai

Iškeliaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 40 metų sulaukę "Tėviškės žiburiai" – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmmirškite ir jo. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o "Tėviškės žiburiai" lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas "Tėviškės žiburiams" bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada. LEIDĖJAI

Kanados lietuvių fondo įgaliotiniai

Dr. J. Sakalauskas, J., dr., 1727-60 Ave., Surrey, B.C. V3S 1T6; **A. Dudaravičius,** 10726-107th St., Edmonton, Alta. T5H 2M9; **V. Januška,** P.O. Box 12, St. Germain, Man. ROG 2A0; **Br. Staškevičius,** 667 Allard Ave., Verdun, Quebec H4H 2C4; **J. Skardis,** 118 Trelawne Ave., Sault Ste. Marie, Ont. P6B 2M9; **A. Paškevičius,** 659 Alesther St., Ottawa, Ont. K1K 1H8; **J. Mažeika,** Site 20x52, R.R.2, Wasaga Beach, Ont. LOL 2P0; **J. Pleinys,** 84 Balsam Ave., Hamilton, Ont. L8M 3B3; **J. G. Skaistys,** 64 Dorchester Dr., Grimsby, Ont. L3M 1A8; **P. Augaitis,** 500 Talbot Rd., Delhi, Ont. N4B 2A6; **J. Vitas,** 2 Hillside Dr., Tillsonburg, Ont. N4G 2E5; **E. Petrauskas,** 394 Picadilly St., London, Ont. N6A 1S7; **S. Naikauskas,** 445 Roselawn Dr., Windsor, Ontario N9E 1J3.

Įnašus ir aukas prašome įteikti fondo įgaliotiniams atskirose vietovėse arba pasiųsti tiesiog šiuo adresu: Kanados lietuvių fondas, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6. Niagaros pusiasalyje naujas įgaliotinis yra J. G. Skaistys.

KLF informacija

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Penkių pasakų
VAIZDAJUOSTĖ VAIKAMS

"Raudonkepurė", "Pagyrūnas baravykas", "Trys paršiukai", "Katinėlis ir gaidelis", "Katė, vetyklė ir karnų pundelis".

Pasakos atliekamos rankinių lėlių pagalba. Režisierė ir pagrindinė šios vaizdajuostės paruošėja – *Viktė Jankutė-Moss* iš Detroito. Vaizdajuostės ilgis – 1 valanda; kaina – $25 (JAV) arba $30 (kan.). Leidėjai – Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.

Užsakymus siųsti: Kanadoje – *Irena Lukoševičienė, 11 Wincott Dr., Suite 910, Etobicoke, Ont. M9R 2R9, Canada*

JAV – *Gražina Kamantienė, 1851 Skyview Dr., Sparta, MI 49345 USA*

Vaizdajuostė bus paruošta platinimui š.m. lapkričio mėnesį.

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.

Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*

Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

FIRCHUK TEXTILES LTD.
610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

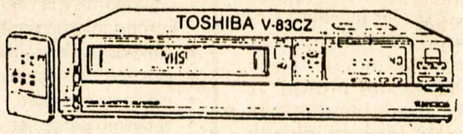

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

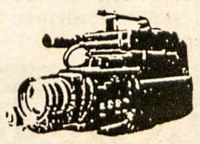

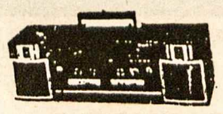

PANASONIC NV-M7EN
Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

SONY CFS-W350S

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.

Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnių (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio
9 v.r. – 5.30 v.p.p.

Pirkite "Annuity" kol nuošimčiai aukšti!

JŪS GALITE GAUTI daugiau negu dvigubai mėnesinių pajamų, sumokėję valstybinius mokesčius, jeigu užsisakysite **"ANNUITY"**, o ne Kanados taupymo lakštus ar investacijos pažymėjimus (GIC).

Nepraraskite savo vertingų pensijos dolerių!

Skambinkite **GEORGE KAIRIUI,** kuris greitai ir tiksliai suteiks jums reikalingų informacijų.

Skambinkite tel. 366-8771 arba **769-2500**

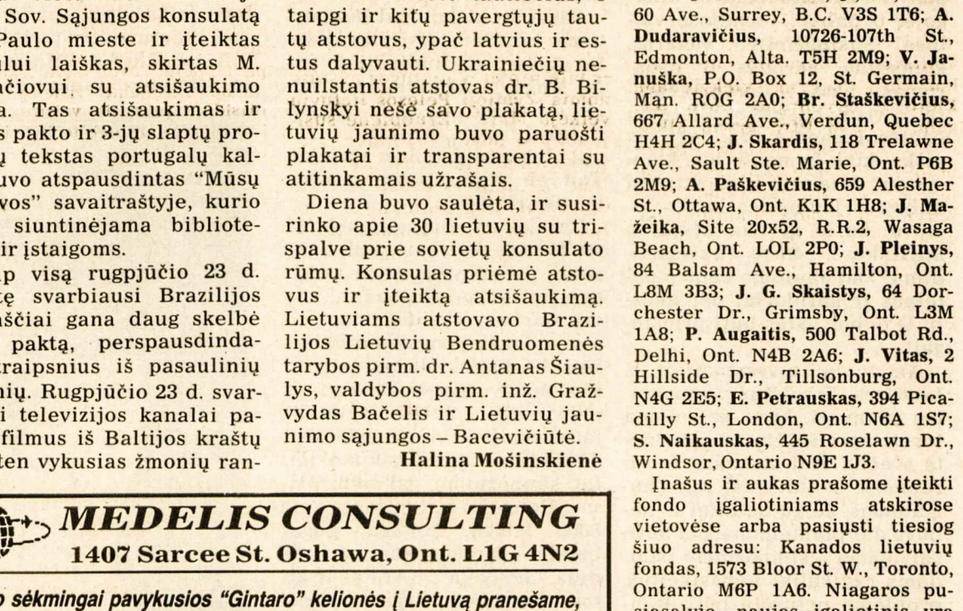

The Marlatt
The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)
laidotuvių namai ir koplyčia
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

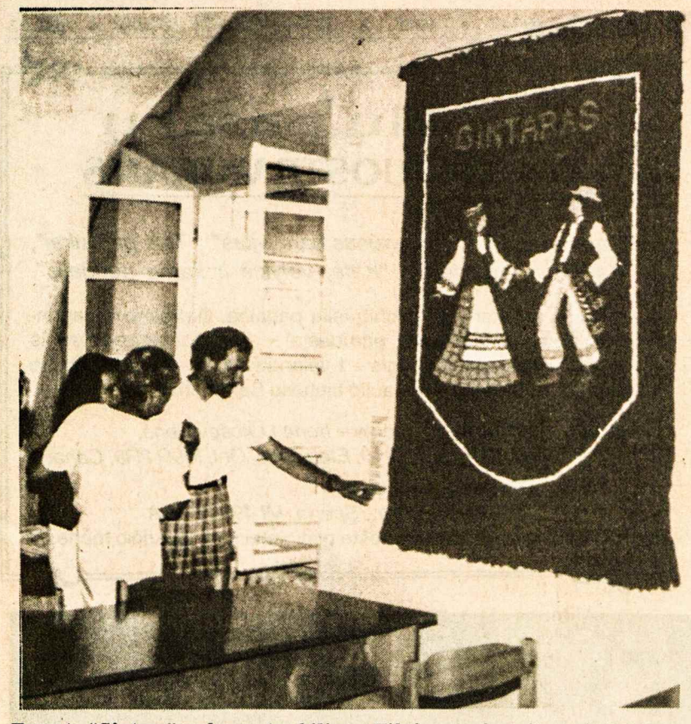

Toronto "Gintaro" padovanotas kilimas Vilniaus universiteto skaitykloje. Nuotraukoje iš kairės: D. Aleksandravičienė, dr. A. Kazlauskienė, V. Aleksandravičius
Nuotr. dr. S. Kazlausko

Simpoziumas artėja - rūpesčiai didėja

JUOZAS ŽYGAS

Šeštatasis mokslo ir kūrybos simpoziumas sparčiai artėja. Jau netoli lapkričio 22-26 d.d., kai į Čikaga suvažiuos lietuvių akademinis elitas. Pirmieji posėdžiai buvo pradėti pernai vasario mėnesį. Užtruko kiek, kol buvo pilnai suformuotas rengimo komitetas, kurį sudaro aštuoniolika asmenų, o dar priedo – sekcijų vadovai. Aparatui esant dideliam, pradžioje buvo nubyrėjimų ir pakeitimų. Bet tada ir laiko daugiau buvo, o dabar darbai jau ant kulnų lipa. Yra daug klausimų ir problemų, kurios buvo nenumatytos.

Pirma, simpoziumai buvo numatyti Jaunimo centre, Čikagoje, o dabar – dviejose vietose. Susipažinimo vakaras, koncertas, parodos ir uždaromasis aktas – Jaunimo centre, o visos paskaitos Lietuvių centre, Lemonte. Čia ir yra neaišku, kiek Lemonte bus klausytojų? Neaišku, kiek aktyviai dalyvaus jaunesnės kartos atstovų, kurie gyvena Lemonto apylinkėse. Buvo nusiskundimų, kad Jaunimo centro patalpos ir koridoriai per ankšti. O dabar galės būti priešingai!

Antra, tai atvykstantieji iš Lietuvos. Pradėjus simpoziumą planuoti, buvo galvojama turėti apie šešetą ar aštuonetą svečių. Tad maždaug tuose rėmuose ir biudžetas buvo numatomas. Jeigu detaliai ir nebuvo dar planuojama, bet buvo galvojama – simpoziumo išlaidoms radikaliai nepasikeitus, problemų neturėtų būti. Rengėjų laimei ar nelaimei – pereito pavasario pradžioje į Lietuvą buvo nuvežtas simpoziumo "Kvieslys". Čia viskas ir aukštyn kojomis apvirto. Apvirto ir rengėjų planus sumaišė! Tas "Kvieslys" be jokių komentarų ir prierašų buvo atspausdintas žurnale "Mokslas ir Technika".

Lietuvoje jį paskaitę, tai palaikė tiesioginiu kvietimu. Su rengimo komitetu nesusisiekę ir nepasiteiravę, pradėjo rengtis kelionei. Buvo girdimi tik gandai, vis iš antrųjų ar trečiųjų lūpų. Abejones išsklaidė prof. Vyt. Landsbergis. Vašingtone, prieš jam išvykstant, buvo tarp kitko ir simpoziumas paminėtas. Jam buvo pasakyta, kad iš Lietuvos gandai mus pasiekia, jog ir Lietuvoje simpoziumui rengiamasi. Jo atsakymas buvo – ne tik rengiasi, bet jau ir lėktuvų bilietus nusipirkę.

"Vadinasi, štai tau, Jurgi, ir Devintinės!" Mes čia tariamės, posėdžiaujame, planuojame, o jie ten be jokių posėdžių, mūsų planus ėmė ir sumaišė. Ir vėl pradėjo kursuoti visokie gandai. Kiek tų atvažiuojančiųjų bus? Buvo minima 50, 60, net ir 80. Pagaliau maždaug paaiškėjo, kad registraciją susitvarkę yra 57. Taigi, tai ir laikysime galutiniu skaičiumi.

Savaime aišku, kad numatytame biudžete atsirado didelė skylė. Atvažiuojantieji yra iš Mokslų Akademijos, Vilniaus universiteto ir Kauno Politechnikos instituto. Tai vis dekanai-katedrų vedėjai. Tad ne laikas jiems pasakyti – nevažiuokite!

Trečia, ir labiausiai neaiški problema – tai, kaip uoliai prisidės jaunesnioji karta, akademikai ir profesionalai. Čia yra dar beveik neištirta teritorija. Iki šiol įvairius didžiuosius renginius daugiausia finansuodavo vyresnioji karta ir pensininkai. Jeigu ir dabar jaunesnioji ir vidurinioji akademikų karta laikysis atokiai, tai simpoziumų gal neturėsime. Rengėjai išsiuntinėjo apie 8000 laiškų, žinoma, pagal bendrus sąrašus, kuriuos naudoja "Seklyčia", BALFas ir kitos labdaros organizacijos. Pasirodo, kad tie sąrašai netinka, o akademikų ir profesionalų sąrašų iki šiol neturima. Tad didžioji tų laiškų dalis buvo be jokios prasmės išiuntinėti, kadangi nepasiekė tų, kuriuos turėtų pasiekti.

Jei finansinę pusę padėsime į šalį ir galvosime, kad tai savaime išsispręs, tai simpoziumas turėtų būti didžiulis renginys. Jame bus 60 sekcijų ir apie 250 paskaitininkų. Dalyvių skaičiumi šis simpoziumas – pasaulinio lygio ar net jį lenkia. Turint tiek daug pranešėjų, vienu metu lygiagrečiai vyks daug paskaitų. Iš jų gal plačiau paminėtinos: 1. Universiteto atkūrimas Kaune ir 2. Žinių pasikeitimas tarp Lietuvos ir laisvojo pasaulio. Čia vėlgi priklausys, kokie bus paskaitininkai. Dabartiniais "telefaksų" laikais vakar dienos žinios jau yra kiek pasenusios. Trumpai suglaudus, esant tokiam paskaitininkų skaičiui, turėtų būti apimtos visos įdomesnės sritys. Reikia tikėtis, kad visų bendromis pastangomis šis simpoziumas įrašys naują lapą į išeivijos istoriją.

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.

KODĖL MOKĖTI DAUGIAU? Skambinkite tel. 244-1822.

Century 21 MLS MULTIPLE LISTING SERVICE REALTOR

G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.

Susan Jurėnienė

Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė mielai jums patarnaus Toronto, Mississaugos, Oakvillės apylinkėse.

Verslo — (24 v.) tel. 279-6338 **Namų — 542-1708**

PASTABOS IR NUOMONĖS

Išeivijos gundymas ir konstitucija

ALOYZAS ASTRAVAS

Š. m. rugpjūčio 8 d. Vilniaus radijas "Lietuva" užsienio laidoje paskelbė straipsnį "Apie pilietybės įstatymo projektą". Juo buvo bandoma gundyti Vakarų laisvojo pasaulio demokratijose įsikūrusius lietuvius Lietuvos tarybų socialistinės respublikos pilietybe. Jos mes kratomės nuo pat pirmos dienos, kai pasitraukėme iš Lietuvos. Tad kokia gi dabar ta nauja tarybinė Lietuvos, konstitucijos projekte aptarta, pilietybė, kuri turėtų būti mums jau priimtina? Koks gi yra skirtumas tarp jos ir "brežnevinėj" Tarybų sąjungos konstitucijoj aptartos pilietybės, kuri yra peršama ne vien mums, bet ir mūsų vaikams, gimusiems už Lietuvos ribų?

Neturėdamas to naujo Lietuvos TSR konstitucijos projekto, turiu pasikliauti Vilniaus radijo užsienio laidų teisiniais pasisakymais. Konstitucijos projekto 8-tajame straipsnyje sakoma: "Išimties tvarka, kitos valstybės piliečiui, Lietuvos TSR Aukščiausiosios tarybos prezidiumas gali suteikti Lietuvos TSR pilietybę". Tą išimtinumą konstitucijos projektas paryškina: "Asmeniui, kuris yra Lietuvos TSR pilietis, paprastai nepripažįstamas priklausymas kitos valstybės pilietybei". Čia ir iškyla keli klausimai: 1. Ar toje "kitos valstybės" sąvokoje įeina ir Tarybų socialistinių respublikų sąjunga? 2. Ar Tarybų socialistinių respublikų sąjungos pilietis bus laikomas "kitos valstybės", atseit, svetimos valstybės piliečiu? 3. Ar Tarybų socialistinių respublikų sąjungos piliečiui galės būti suteikiama Lietuvos TSR pilietybė, jam jos neprašant? 4. Ar Tarybų socialistinių respublikų sąjungos piliečiui, neišskiriant nė paties Gorbačiovo, bus reikalinga viza įvažiavimui į Lietuvos teritoriją?

Balandžio 8 d. Vilniaus radijo užsienio laidoje juristas Sigitas Žiedonis nagrinėjo Lietuvos pilietybės klausimą. Jo teigimu, konstitucijos projekte formuluojama, jog Lietuvos pilietis kartu yra ir Tarybų sąjungos pilietis, o Tarybų sąjungos pilietis, gyvenantis Lietuvos teritorijoje, kartu yra ir Lietuvos pilietis. Sekant Sigitą Žiedonį, konstitucijos projektas užtikrina kitų tarybinių respublikų piliečiams Lietuvos teritorijoje vienodas teises su Lietuvos piliečiais. Jie turės teisę balsuoti ir būti renkami. Atvykimą į Lietuvą ir išvykimą iš jos tvarkys Tarybų sąjunga.

Norinčiam aplankyti Lietuvą, Tarybų sąjungos viza bus būtina. Viską susumavus, skirtumas tarp Tarybų Lietuvos ir Tarybų sąjungos, mano supratimu, bus tik demagogiškas. Lietuvos TSR pilietybę priėmusieji, savaime taps ir Tarybų sąjungos piliečiais. Pagaliau, kokia ta mums peršama Lietuvos TSR pilietybė bebūtų, ji bus "tarybinė", "brežnevinė"; kaip pas mus sakoma, ji bus "sovietinė". Ji mūsų visai nedomina. Ji mus paniekina ir pajuokia, nes šį kartą mums "tarybiniais" pasidaryti peršama savanorišku būdu.

Vilniaus radijas, tą straipsnį tęsdamas, užkliudo ir nepriklausomos Lietuvos valstybės diplomatinę tarnybą. Išvedžioja, kad ji turėtų paklusti Lietuvos TSR, aptartai paruoštame konstitucijos projekte. Deja, Lietuvos diplomatinė tarnyba Vakarų laisvajame pasaulyje yra ne tos Lietuvos. Ji yra nepriklausomos Lietuvos valstybės diplomatinė tarnyba, akredituota tos Lietuvos, kuri grobuoniškai gėdingu Hitlerio ir Stalino sandėriu, yra Tarybų sąjungos okupuota. Ne Lietuvos TSR, bet nepriklausomą Lietuvos valstybę pripažįsta Vakarų laisvojo pasaulio demokratijos. Ji tebėra gyva. Jos gyvastingumą liudija 1,8 milijono parašų, surinktų per porą dienų prie Nemuno krantų. Jos nepriklausomybės siekimo ryžtą tvirtina du milijonai pasirašiusiųjų peticiją Jungtinėms Tautoms, reikalaujant likviduoti Hitlerio ir Stalino gėdingo sandėrio pasekmes, kurias pasirašė Ribbentropas su Molotovu prieš 50 metų Maskvoj, stebint besišypsančiam "visų tautų tėvui" Stalinui.

Kiekvieno tauraus lietuvio šventa pareiga reikalauti iš Tarybų sąjungos to gėdingo sandėrio pasekmių panaikinimo ir atstatymo nepriklausomos Lietuvos valstybės be jokių referendumų ar plebiscitų. Atstatyta Lietuva turi būti tokia, kokia ji buvo prieš pat Tarybų sąjungos okupaciją, kai Lietuvoje dar nebuvo įvesta Tarybų sąjungos okupacinė kariuomenė, kai Lietuva turėjo savo vyriausybę, seimą ir konstituciją. Tik tokiai Lietuvos valstybei nereikės iš naujo ieškoti kitų valstybių pripažinimo, nes jos valstybinis tęstinumas nėra jų atšauktas.

Nepriklausomą Lietuvos valstybę atstačius, susirinkęs 1938-tų metų Lietuvos konstitucijoj nurodytu būdu išrinktas seimas, išrinks Lietuvos valstybės prezidentą ir, jei ras reikalinga, paildys, pataisys ar parašys naują Lietuvos konstituciją. Tik tokia konstitucija bus teisėta. Tik tokios konstitucinės Lietuvos valstybės piliečiais ir mums priderės pasilikti. 1939 m. išleistas "Lietuvos pilietybės įstatymas" nurodo, kad "Lietuvos pilietis, priėmęs svetimos valstybės pilietybę, vidaus reikalų ministerio leidimu, gali pasilikti Lietuvos piliečiu".

Daugelis iš mūsų išeivių save tebelaikome nepriklausomos Lietuvos valstybės piliečiais. Taip ir mano tame žaliame nepriklausomos Lietuvos valstybės užsienio pase, kuriame yra įspaustos Danijos, Didžiosios Britanijos ir Kanados vizos, yra įrašyta. Juo ir norėčiau pasilikti, nors, "Lietuvos pilietybės įstatymo" žodžiais tariant, esu "... priėmęs svetimos valstybės pilietybę". Nė kiek neabejoju, kad atstatytos nepriklausomos Lietuvos valstybės vidaus reikalų ministeris leidimą pasilikti Lietuvos piliečiais to prašantiems suteiks.

Tad kam gi eikvoti popierių ir energiją tarybinės Lietuvos konstitucijos projektais? Kam gaišinti laiką Lietuvos TSR kūrimu, lyg tokios Lietuvos Tarybų sąjungoj dar nebūtų? Ar tai nėra siekimas įteisinti Tarybų Lietuvos statusą, kad Vakarų laisvojo pasaulio demokratijos atšauktų Lietuvos valstybinio tęstinumo pripažinimą? Laisvame pasaulyje gyveną lietuviai niekad nepritars tokiom užmačiom ir pasipriešins visom savo jėgom prieš bet kokį teisinį Lietuvos įjungimą į Tarybų sąjungą ar bet kokią tarybinių respublikų federaciją. Mūsų visų tikslas yra ir turi būti tik pilnas nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymas, tokios, kokia ji buvo prieš Tarybų sąjungai ją okupuojant.

Baigdamas savo straipsnį "Apie pilietybės įstatymo projektą", autorius pasijuto savo samprotavimais kai ką lyg užpykdęs. Tik ne mane. Juk jo parafrazuotais žodžiais tariant, ne jis tą konstitucijos projektą parašė ir ne jis jį dažė raudonai. Jis tik gundė išeiviją juo susižavėti. Deja, išeivijoje jam jokio dėmesio nerado. Nebus jam pritarimo ir Vingio parke susirinkusioj minioj. Ir jeigu juo kas nors bandys mus dar sugundyti, jam privalėsim pakartoti šventraščio gundytojui skirtus žodžius: "Eik šalin, šėtone!"

Lietuviškų tautinių juostų ir audinių seminaras įvyko rugpjūčio 28 d. dailininkų Antano ir Anastazijos sodyboje. Iš kairės sėdi: R. Popikienė (Britanija), V. Rimienė (Čikaga), dr. A. Kazlauskienė (Oakvillė); stovi: J. Smilgienė (Čikaga), E. Vodopalienė (Vašingtonas), instruktorės A. Veselkienė ir A. Tamošaitienė, instruktorius A. Tamošaitis, I. Rabienė, A. Underienė (abi iš Čikagos), D. Varankaitė (Milwaukee)

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio vadovas ir rež. VIDAS ALEKSANDRAVIČIUS (dešinėje) ir DANUTĖ ALEKSANDRAVIČIENĖ. Viduryje (antroje eilėje) – ansamblio fotografas ir scenos apšvietėjas GEDIMINAS TALUTIS. Nuotrauka iš "Margučio" radijo spalio 7 d. surengto koncerto
Nuotr. Jono Tamulaičio

"Kur tu, Lietuva?..." - "Aš čia, gyva"...

Dar taip neseniai Toronte skambėjo jaunojo Polikaičio sukurta muzika poeto Brazdžionio žodžiais "Aš čia gyva", atliekama jaunų ateitininkų kvarteto. O štai šiandien galime to paties eilėraščio žodžiais pasiklausyti kito muzikos varianto, kurį sukūrė Lietuvoje Gediminas Zujus poeto Brazdžionio atvykimo į "Poezijos pavasarį – 89" Lietuvoje proga, tik pavadinęs dainą "Kur tu, Lietuva?..." Ir taip pagaliau vienoj pusėj Atlanto nuskambėjo "Kur tu Lietuva?...", o kitoj aidas atsakė: "Aš čia, gyva?..."

Šią vasarą Gediminas vieši Toronte. Drauge su Giedriu Litvinu ir Kęstučiu Lušu jie 1985 m. Kaune yra įkūrę įrašų studiją. Gediminas yra ir "Coda" ansamblio koncertmeisteris ir studijos programuotojas (producer). Jis yra baigęs Vilniaus konservatorijos (aukštoji muzikos mokykla) fortepijono klasę.

Jau išleista daug įvairių ansamblių įrašų, kurie pasižymi gera kokybe. Šie trys jauni žmonės visus savo pinigus skiria įrašų studijos tobulinimui.

Studija naudojasi įvairūs muzikos ansambliai (jų tarpe ir "pop") iš visos Lietuvos. Reikalinga dar daug aparatūros, kad būtų galima kokybę priartinti prie pasaulinių standartų. Jie ruošiasi kiekvienais metais išleisti rinkinį dainų apie Lietuvą ir atskirus ansamblius. Tautiečiai yra prašomi rašyti atsiliepimus apie išleidžiamų kasečių turinį ir kokybę, nes tai jiems labai padėsią ateityje.

Kasetė išleista Toronte muzikos studijoje, pavadinta "Kur tu, Lietuva?", turinti 14 dainų. Ją galima įsigyti Anapilyje, Prisikėlimo parapijoje, Lietuvių namų "Lokyje", pas patį autorių Gediminą tel. (416) 221-3305, o Montrealyje – pas J. Šiaučiulį.

Genovaitė Bijūnienė

HALLING ELECTRICAL

(Estonian)

Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.

- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 **LIC E 1044**

Ar jie veiks? Taip, jeigu jūs pirksite iš mūsų!!!

Mes turime šių bendrovių gaminius: Sony, Panasonic, Hitachi, Siemens, Sanyo, JVC, ITT. Mūsų kainos yra žemiausios, į jas įeina Sharp, Phillips, Fisher, Akai, Sansui, Toshiba, Fuji, NEC, Grundig, pristatymas iki Montrealio, Otavos, Hamiltono, Niagaros ir kitur.

EUROPA

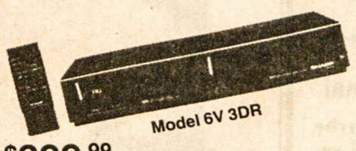

Model 6V 3DR

$399.99

Model #33S2-A2

LIETUVA

Importo-eksporto bendrovė ENCHANTE INC. maloniai praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietiškos sistemos video aparatų ir kitų reikmenų taisymo ir naujų dalių skyrių Vilniuje. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija. Skyriui vadovauja Vidimantas Kėkštas, VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

OUR EQUIPMENT WORKS WORLDWIDE

110/220 VOLTS

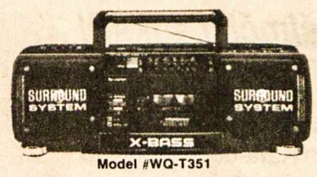

Model #WQ-T351

EUROPA

NATIONAL PANASONIC

NV-M7EN

$1,599.99

HITACHI

VM-600 E

$1,599.99

ENCHANTE INC
IMPORTERS EXPORTERS

110/220 V • MULTI-SYSTEM • T/V • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

2938 Dundas St. W.
(į vakarus nuo Keele g-t.)

Tel. 769-0631

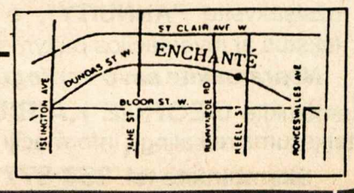

"Margučio" radijo spalio 7, 8, 9 d.d. Čikagoje surengti Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertai, sulaukė didelio pasisekimo. Nuotraukoje ansamblio šokėjai Jaunimo centro scenoje Nuotr. Jono Tamulaičio

Lietuvos rašytojai Toronte

PEN klubo suvažiavimas

G. BIJŪNIENĖ ir VL. ŠALTMIRAS

Tarptautinio PEN klubo 54-tasis suvažiavimas Kanadoje rugsėjo 23-spalio 1 d. (čia aprašoma tik Toronte vykusio suvažiavimo dalis) mums ypač reikšmingas tuo, kad pirmą kartą šios organizacijos istorijoje dalyvavo delegacija iš Lietuvos, ne kaip koks Sovietų Sąjungos padalinys, bet atstovaujantis grynai Lietuvai. Dėl to turėtume būti dėkingi Lietuvos PEN centro pirmininkui rašytojui Romualdui Lankauskui ir jo kolegoms, kurie dar šio pavasario gegužės mėnesį Olandijoje vykusiame PEN klubo administraciniame suvažiavime sugebėjo įregistruoti Lietuvos rašytojus kaip nepriklausomą vienetą.

Sesijos tik nariams

Gaila, kad PEN klubo sesijos tebuvo prieinamos tik nariams. Prašalaičiams buvo leista dalyvauti tik bendresnio pobūdžio simpoziumuose. Rašytojų suvažiavo į Torontą iš visų pasaulio kontinentų, ar ne šeši šimtai.

Rašytojai (ne be išimčių) yra laisvės gynėjai, todėl bene pagrindinis šio suvažiavimo kalbų ir diskusijų leitmotyvas ir buvo apie neišvengiamą sankirtį tarp rašytojo ir valstybės kontrolės kraštuose, kuriuose civilizuotam pasauliui žinomos, pripažintos ir puoselėjamos individo teisės dar neegzistuoja.

Žmonijos širdis ir sąžinė

PEN klubo nariais iš tikro yra poetai, dramaturgai, leidėjai, eseistai, romanistai, prozininkai, žodžiu visi, gaminantieji literatūrinius tekstus ar juos leidžiantieji. Patogumo dėlei, ir ne visai tiksliai, mes šiame rašinyje juos vadinsime bendru vardu-rašytojais. Didžiuma rašytojų visais laikais buvo ir yra žmonijos širdis ir sąžinė. Diktatorinių polinkių valdžioms tokie dalykai trukdo. Rašytojai būna įvairiai terorizuojami, sodinami į kalėjimus ar net baudžiami mirtimi. PEN klubo viena iš uždučių ir yra ginti savo persekiojamus, ujamus kolegas.

Tikimės, kad artimoje ateityje lietuvių atstovai, grįžę Lietuvon, aprašys savo įspūdžius. Visi jie daugiau ar mažiau moka anglų kalbą (kai kurie ir prancūzų bei vokiečių), nors savaime suprantama, kad nauja aplinka, kitas kontinentas, kitoniškos kalbinės idiomos verčia žmogų įsitempti iki paskutinio siūlelio.

Pagrindinis dėmesys Trečiojo pasaulio tautoms

Gal mūsų rašytojams, pirmą sykį dalyvavusiems tokio pobūdžio pasaulinio masto suvažiavime, ir atrodė nuostabu, kad pagrindinis suvažiavusiųjų dėmesys skiriamas buvusių Vakarų kolonijinių tautų (ar net genčių) atstovams, ir kad tautoms Sovietų Sąjungos orbitoje, ar stačiai inkorporuotoms į jos valdas skiriamas antraeilis dėmesys. Čia betgi stebėtis netektų dėl dviejų priežasčių.

Kanados PEN centras į šį suvažiavimą bandė sukviesti galimai daugiau taip vadinamo Trečiojo pasaulio rašytojų, apmokėjęs ar ne dvylikai Afrikos tautybių net ir kelionės išlaidas, nes dėl lėšų stokos rašytojams iš ten nelengva į tokius jiems reikšmingus suvažiavimus atvykti.

Dalis Trečiojo pasaulio rašytojų kėlė ir senas, istorines nuoskaudas. Jos iš tikro yra buvusios didelės ir, iš dabarties perspektyvos pažvelgus, net nedovanotinos. Antra, Sovietų Sąjungos pozicija šiame suvažiavime buvo savotiškai unikali.

Žodžio laisvė

Bent iš paviršiaus rašytojai Sovietų Sąjungoje nebėra persekiojami. Tenka pripažinti, kad Gorbačiovo pertvarka, kokiais motyvais ji bebūtų sukurta, iš tikro atvėrė galimybę laisvam žodžiui, nors ligi šiolei žodžio laisvė joje dar nėra įstatymais įteisinta. Visa didžiulė imperija tebevaldoma dekretais, ir individo likimas priklauso nuo valdžios įnorių. Atseit, kalbėk, bet Damoklo kardas tebekabo virš tavo galvos.

Tad nenuostabu, kad Sovietų Rusijos atstovė Tatjana Tolstaja drąsiai teigė, jog žodžio laisvė Sovietų Sąjungoje jau esanti įgyvendinta, tik perspėjo, kad absoliuti laisvė galinti būti pavojinga, nes, esą, rašytojai imtų ko gero "purvais drabstytis". Ją taipgi neramino mintis, kad (kaip ji aiškino) nacionalistiniai judėjimai Sovietų Sąjungoje stačiai pavojingi pačios Rusijos egzistencijai. Štai kur šuo pakastas! Nors mums nepaslaptis, ant kieno pečių laikosi Rusija. Įdomu, kad Tolstajai tokiais žodžiais bandant apginti Rusijos poziciją, per salę nubangavo santūrus nuostabos šurmulys.

PEN klubo oficialios kalbos yra trys: anglų, prancūzų ir ispanų. Tų kalbų nemokantiems, tenka aiškintis per vertėjus, kuriuos parūpino organizatoriai.

Kaltinimai ir atkirtis

PEN klubas yra ir politinė, ir kultūrinė organizacija. Nors kanadiškasis Centras, savaime suprantama, koordinavo simpoziumus, diskusijas, rašytojai kalbėjo jiems rūpimais klausimais. Kas be ko, šalia jau minėtos Sovietų Rusijos atstovės Tolstajos, savo valstybės vardu kalbėjo ir Rytų Vokietijos rašytoja Monika Maron, apkaltinusi baltiečius nacionalizmu, suteikdama šiam žodžiui neigiamą reikšmę, tarsi tas tariamas nacionalizmas griautų padorią, nusistovėjusią tvarką. Rašytojas Romualdas Lankauskas jai trumpai, mandagiai atsakydamas, tik paminėjo, kad mes nesame kažkokie grėsmingi nacionalistai, o paprasčiausi žmonės, siekiantieji tautinės laisvės. R. Lankausko mintys čia tik iš atminties parafrazuojamos. Jis tikriausiai aprašys jas ateityje tiksliau.

Laisvės samprata?

Pirmą dieną simpoziumo pasisakymuose vyravo Afrikos tautų rašytojų problemos. Nigerijos atstovas priėjo net iki to, kad suabejojo laisvės apibrėžimo sąvoka, sakydamas, kad laisvės sąvoką visada nustato tie, kurių rankose yra valdžia ar jėga. Jo žodžiais tariant, Vakarų kultūros bastionas yra vadinamas demokratija, tačiau iš tiesų tai esanti hipokrizija. Vergų statusas, esą, iki šių dienų iš esmės nėra dar pasikeitęs.

Amerikiečių dramaturgas Arthur Miller, tarsi plėtodamas suminėtos temos variantą, priminė kad, kai prezidento Jeffersono Laisvės deklaracija buvo skaitoma Adamso, jam skėtį virš galvos laikė vergas negras. Savo žodyje jis taipgi pabrėžė, kad žmogus yra gimęs amžinai kovai, bet mes visi turime įsiminti, kad toji kova tegali būti vedama, remiantis demokratiniu laisvės principu.

Temos ir diskusijos

Įdomiai apsakė Indijos problemas rašytoja Anita Disai. Jau šimtmečiais politinė galia Indijoje niekad nėra buvusi politikų rankose, nors jie patys ir kitaip galvotų. Tenai politinė jėga visad yra buvusi religinių vadų rankose.

Pirmadienio (rugsėjo 25) rytinėj sesijoj, kuri vyko Premiere Dance Theatre patalpose ir kurios tema buvo "Rašytojo laisvė ir valstybės kontrolė", moderatorė buvo mums visiems gerai žinoma Barbara From. Nemaža dėmesio ir klausimų buvo skirta lenkų atstovui Tadeusch Konvicki, kuris kalbėjo apie dabartinį rašytojų vaidmenį, ir buvo gana diplomatiškas.

Kanadietė Margaret Atwood kalbėjo apie istorinę rašytojo misiją – visad likti nepriklausomu, nepasiduodant jokiems aplinkos spaudimams, visad būti pasiruošusiam sušukti, jog imperatorius joja nuogas, kaip anas vaikas pasakoje.

Viso suvažiavimo pačia didžiausia įžymybe buvo kiniečių poetas Duoduo, išgyvenęs žudynes Tinnanmen aikštėje. Jis Vakaruose – vos šimtas dienų. Anot jo, laisvė Vakaruose iki tam tikro laipsnio jau yra pasiekta, kai tuo tarpu Kinijoje ji tik išsvajotas idealas.

Didžiosios Britanijos atstovas Harold Pinter, tarsi užraukdamas visas diskusijas, priminė, kad rašytojo pareiga yra visad pasverti faktus, nepasiduoti totalitarinės valdžios spaudimams ir be kompromiso išlaikyti savąjį nepriklausomą "aš".

Sulūžusio gyvenimo liudininkai

Su "Worlds Apart" knyga susipažinus. Joje rašoma ir apie lietuvius ateivius

Vengrų-čekoslovakų kilmės rašytoja Milly Charon, savo vaikystę ir jaunystę praleidusi uždaroje tautinės grupės aplinkoje, Montrealyje, turėjo progos ir noro iš arti stebėti ir jausti imigrantų gyvenimą. Visa tai paskatino ją rinkti medžiagą apie gausius ir įvairius, vienok to paties likimo, pokarinius imigrantus, suradusius naująjį pasaulį Kanadoje.

Pirmas apie naujuosius ateivius pasakojimų rinkinys buvo išleistas "Between Two Worlds" pavadinimu. Jis betgi negalėjo išsemti visos surinktos medžiagos. Todėl šiais metais pasirodė antroji jos knyga "Worlds Apart — naujųjų ateivių balsai". Tai didelio formato "Cormorant Books" leidyklos gražiai išleistas, 430 psl. iliustruotas, lengvai skaitomų 24 pasakojimų rinkinys. Leidinio įvade, šalia visos eilės asmenų ir laikraščių, padėka išreiškiama ir "Tėviškės žiburiams", redaktoriui prel. dr. P. Gaidai ir Jonui Kudukiui, teikusiems informaciją apie lietuvius ateivius.

Pats pirmasis rinkinio pasakojimas skirtas lietuviams. Pavadintas "Boxcar" (prekinis vagonas), parašytas Jono Kudukio ir knygos autorės tiesiogine ir pasakojamąja kalba. Pasakojimo įvade autorė pateikia įdomių prisiminimų. Skirstant pokarinius DP išvykoms į užjūrius, nemaža grupė Kanadon vykstančių lietuvių, kurių tarpe keliavo ir J. Kudukis, buvo vežama prekiniu vagonu iš Vokietijos į kažkurį Italijos uostą. Atsitiko, kad nei iš šio, nei iš to J. Kudukis vagono sienoje kreida stambiomis raidėmis užrašė "Lithuanians to Canada". Šį niekuo dėtą užrašą kartu su vagono tarpdury stovinčiais lietuviais kažkas nufotografavo. Ir štai po 25 metų knygos autorė Montrealio "Gazette" archyvuose, ieškodama tinkamos iliustracijos savo pirmosios knygos viršeliui, atrado šią istorinę nuotrauką ir tuoj susidomėjo, kur dabar tie visi vyrai galėtų būti. Padariusi fotografijos kopijų, jas išsiuntinėjo laikraščiams, prašydama nuotraukoje esančius atsiliepti. Pasekmė buvo gera. Vyrai pradėję atsiliepti. Jų tarpe ir Jonas Kudukis, kurio odisėja knygoje pasakojama.

Vaikystės prisiminimuose išlikusios Lietuvos nepriklausomybės kovos ir sankirtis su lenkais. Kai kas matyta, kai kas girdėta. Po kovų šviesusis laisvės laikotarpis praleistas, gal sąmoningai kaip disonansas su tais sunkiais pergyvenimais, apie kuriuos norėta sakyti. Antrasis pasaulinis karas ir pirmoji rusų okupacija — tai pradžia sulūžusio gyvenimo. Neapsižiūrėta knygoje skelbiant, kad Lietuva tapusi Rusijos satelitu. Visa kita — šiurpioji tikrovė: birželiniai trėmimai, vokiečių invazija, lietuvių sukilimas, priverstinė tarnyba rytų fronte, pabėgimas, slapstymasis, antroji rusų okupacija, pasitraukimas į Vokietiją, šeimos ieškojimas, karo pabaiga ir keliavimas į užjūrius, kur laukė darbai aukso kasyklose, tabako ūkiuose, sunkūs "speak english", fabrikuose, pagaliau muziejaus bibliotekoje Londone, Ont., kur sulaukta pensijos.

Kanadoje įsikūrę tautiečiai, skaitydami tokius pergyvenimus vingiuotoje odisėjoje, ne vienas gali lengvai surasti ir save — tomis nežinomos lemties dienomis, kai reikėjo liesti sulūžusio gyvenimo aštriąsias briaunas, ne vieną mirtinai sužeidusias, tose pačiose sunkaus darbo ir vėliau prašviesėjusiose vietovėse.

Panašumų esama ir kitų tautų ateivių apybraižose — visi buvo atsidūrę nežinioje, nematytame, nesuprantamame pasaulyje, prie kurio buvo būtina priprasti, tenai nurimti ir kurtis, norint kaip nors buitį surankioti ir sudurstyti, kad bent kas nors liktų panašaus į žmogų patenkinančią egzistenciją.

Knygoje betgi yra ir skirtingų turinio atžvilgiu pasakojimų: pergyvenimai šeimose, karinėse tarnybose, įvairiose pasaulio šalyse, bendraujant visų rasių ir tautų žmonėms, kurių knygos puslapiuose atrandama visokių. Bet autorei, atrodo, rūpėjo ne jų pirmojo žvilgsnio profiliai. Ji ieškojo ir kai kuriose vietose surado emigrantinę ateivių psichiką, ne aiškinimais, bet lengvais pasakojimais atskleidžiamą. Atrodo, kad atliktu uždaviniu autorė turėtų būti patenkinta. **Snk.**

Pokario metais jauni lietuviai vyksta Kanadon. Nuotrauka iš M. Charron knygos "Worlds Apart"

Atsiųsta paminėti

Julius Tamošiūnas, Lietuviškos periodinės spaudos kolekcijos parodos katalogas, 1983-1940, Kaunas 1988.

Juozas Urbšys, ATSIMINIMAI. Redagavo Pilypas Narutis. Antras pataisytas ir papildytas leidimas. Tautos fondo leidinys 1988 m., 45-ti VLIKo veiklos metai. Spausdino "Draugo" spaustuvė, 4545 West 63rd Street Chicago, Il 60629. Tiražas – 1000. Kaina – $7.

Anatolijus Kairys, KRIKŠTO VANDUO Lietuvos krikšto trilogija. Išleido – Lietuvių istorijos draugija. Spausdino Vlado Vijeikio spaustuvė, 4346 So. Western Ave, Chicago, Il 60609. Tiražas – 600 egz. Kaina – $10.

ISTORINIAI EUROPOS IR LIETUVOS ŽEMĖLAPIAI

Originalių žemėlapių atspaudai su aiškinimais, didelio formato:

1. 1595 m. Lithuania, G. Mercator. Aiškinimai, lietuviškai.
2. 1605 m. lietuvių-švedų kautynės. Aiškin. lotyniškai ir lietuviškai.
3. 1656 m. kovo 25 d. lietuvių-švedų kautynės prie Sandomiro. Aiškinimai lotyniškai ir lietuviškai.
4. 1656 m. spalio 12 d. lietuvių-švedų kautynės prie Pilypavo. Aiškinimai lotyniškai ir lietuviškai.
5. 1749 m. Lithuania, I. Neprecki. Aiškinimai lotyniškai ir lietuviškai.
6. Siektinos nepriklausomos Lietuvos žemėlapis, 1982 m. Aiškinimai knygoje "Tikroji Lietuva", 1983 m.
7. Lietuviškų genčių gyvenami plotai apie II a.p.kr. Pagal C. Ptolemėjo žemėlapį. Aiškinimai graikiškai ir lietuviškai.

Kiekviena žemėlapio kaina – $12. Kreiptis: "Draugo" administracija, 4545 W. 63 St., Chicago, Illinois 60629, USA. Galima įsigyti knygą "Tikroji Lietuva", Lietuvos miestų herbų seriją. Užsakant pinigų ar čekių nesiųsti, "Draugas" atsiųs sąskaitą.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Skulptorė Elena Gaputytė, buvusi torontietė, gyvenanti Britanijos Londone, rugsėjo ir spalio mėnesiais įsijungė į dvi parodas. R. Demarco galerijoje Edinburge buvo išstatytas jos kūrinys "Penki šimtai liepsnelių". Karališkoji rožių augintojų sąjunga dvidešimt vieno dailininko darbų parodą, truksiančią iki spalio 22 d., surengė netoli Londono esančioje St. Albans vietovėje, poetiškai skambančiame Rožės sode — The Garden of Rose. Šioje parodoje išstatytas vienas skulptorės E. Gaputytės kūrinys. Dailę pokario metais ji studijavo dail. V. K. Jonyno įsteigtame Taikomojo meno institute Freiburge, V. Vokietijoje, Montrealio dailės muziejaus mokykloje, Ontario meno kolegijoje Toronte, Paryžiaus dailiojo meno mokykloje (Ecole des Beaux Arts) pas skulptorių M. Gimondą. Britanijoje įsijungė į pedagoginį darbą Londono universiteto Digbio Stuarto kolegijoje. 1975 m. laimėjo Britanijos meno tarybos paskelbtą skulptūrų konkursą Key teatro sodui Peterboro mieste.

A. a. dail. Viktoras Petravičius, žymusis grafikas, į JAV atvykęs 1949 m. ir apsigyvenęs Čikagoje, rugsėjo 10 d. mirė Union Pier vietovėje, Mičigano valstijoje. Palaidotas rugsėjo 16 d. iš St. Mary's of the Lake bažnyčios New Buffalo Pine Grove kapinėse. Velionis gimė 1906 m. gegužės 12 d. Bedaliuose, dabartiniame Šakių rajone. 1935 m. jis baigė Kauno meno mokyklą, studijas gilino Paryžiuje. Pasaulinėje Paryžiaus parodoje 1937 m. laimėjo aukščiausią Grand Prix premiją už lietuvių liaudies pasakos "Gulbė karaliaus pati" iliustracijas. Pedagoginį darbą dirbo Kauno taikomosios bei dekoratyvinės dailės institute ir Vilniaus dailės akademijoje iki pasitraukimo iš Lietuvos 1944 m. Pokarinėje V. Vokietijoje buvo išleista puošni dail. V. Petravičiaus monografija su jo lino raižiniais. Išeivijoje iliustravo nemažai knygų — F. Kiršos "Tolumas", G. Krivickienės "Dainas", J. Jankaus "Pirmąjį rūpestį", B. Sruogos "Giesmę apie Gediminą", K. Bradūno "Devynias balades" ir kt. Iš atskirų jo grafikos darbų minėtini estampai — "Linų brukėjos", "Tėviškės motyvai", "Kompozicija su figūromis". Velionis priklausė keturių Lietuvoje išaugusių ir subrendusių žymiųjų išeivijos grafikų grupei. Kiti jos nariai — Paulius Augius (1909-1960), Vaclovas Ratas (1910-1973) ir Telesforas Valius (1914-1977). Juos sujungė 1946 m. išleista bendra monografija "40 Wood-Cuts". V. Ratas mirė Australijoje, T. Valius — Kanadoje, P. Augius, o dabar ir V. Petravičius — JAV.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje rugpjūčio 25 d. atidarytas specialus kambarys naujam "Kovojančios Lietuvos" skyriui, kuriame sutelkta medžiaga apie Lietuvos persitvarkymo sąjūdį ir dabartinius įvykius Lietuvoje. Juos atskleidžia veiklos ir masinių demonstracijų meninės nuotraukos, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio bei kitų patriotinių organizacijų pradėti leisti laikraštėliai, įvairūs lipinukai, suvenyrai su tautiniais simboliais bei kita panaši medžiaga, kurios dalį atvežė Atlantą jachtomis perplaukę Lietuvos buriuotojai. Naujojo skyriaus atidaryme apie jo reikšmę kalbėjo Sigita Balzekienė, dalyvius sveikino 1966 m. birželio 22 d. muziejų įsteigęs Stasys (Stanley) Balzekas, jn. Lietuvoje prasidėjusį tautinį atgimimą lietuviškai ir angliškai aptarė Vaclovas Kleiza, jos garbės konsulas Čikagoje. Jiedu perkirpo "Kovojančios Lietuvos" kambario ir parodos atidarymo tautinį kaspiną. Gretimame kambaryje buvo rodoma vaizdajuostė "Kryžių žemė" su Kryžių kalnu Jurgaičių piliakalnyje, Lietuvos bažnyčiomis, pakelių kryžiais, jos atgimimui skirtomis demonstracijomis. "Gintaro salėje" įvyko susipažinimas su "Vyturio" leidyklos Vilniuje išleista Sibiro tremtinių atsiminimų knyga "Amžino įšalo žemėje", kurią išeivijoje platina JAV LB kultūros taryba su pirm. Dalia Kučėniene. Knygą parašė į Lenos žemupį prie Laptevų jūros ištremti vaikai, išlikę gyvi, grįžę Lietuvon ir joje išaugę su nedylančiu tremties skausmu širdyse. Iš Vilniaus gautą leidinį aptarė istorikas Jonas Dainauskas, primindamas, kad knygos antkainis tenka Lietuvos kultūros fondo planuojamam stalinizmo aukų paminklui.

Dailės parodų rūmai vilniečius pakvietė į amžiaus penkiasdešimtmetį mininčio dail. Šarūno Šimulyno darbų parodą. Vilniaus dailės institutą jis baigė 1965 m., pagrindine kūrybos sritimi pasirinkęs skulptūrą. Dail. Š. Šimulynas taipgi tapo paveikslus, kuria vitražus ir rašo eilėraščius. Jo kūriniams būdingas glaudus ryšys su gyvąja gamta.

Nidos kultūros namuose įvyko pirmoji pokarinėje Lietuvoje religinės temos nuotraukų paroda "Katalikų pasaulis". Jai panaudota beveik šimtas nuotraukų, kurias parūpino du žinomi fotografai — Nidoje gyvenantis Kazimieras Mizgiris ir vilnietis Audronius Ulozevičius. Sąžinės laisvės stiprėjimo apraiškas jau ne pirmi metai seka ir fotografuoja A. Ulozevičius, dokumentiškai atspindintis savitą požiūrį į tokius įvykius. K. Mizgiris daugiau yra pasižymėjęs fotopeizažais. Parodai Nidoje jis pateikė įdomų nuotraukų ciklą iš moterų vienuolyno Lenkijos Slupske.

Vincą Svirskį, koplytstulpiais papuošusį prie Nevėžio ir Lėvens esančias apylinkes, prisiminė dabar atgimstanti Lietuva. Žymusis dievdirbys gimė 1835 m. sausio 28 d. Glitėnuose, mirė 1916 m. kovo 7 d. Burveliuose, dabartiniame Panevėžio rajone. Palaidotas Surviliškio kapinėse, Kėdainių rajone. Tose vietovėse jau nebėra namų, kuriuose jam teko gimti ir mirti. Glitėnuose krekenaviečiai pastatė paminklinį akmenį, nuo Truskavos kelio perkeltą ąžuolinę skulptūrą, skirtą V. Svirskio atminimui. Burvelius koplytstulpių ansambliu žada papuošti panevėžietis liaudies meistras K. Nemanis. Dievdirbio V. Svirskio kapą Surviliškio kapinėse surado jo ilgai ieškoję kraštotyrininkai. Prie kapo buvo atvežtas paties V. Svirskio sukurtas kryžius. Kėdainiečiai jo atminimui prie kapinių pastatė akmeninį paminklą. V. Svirskis buvo gerai susipažinęs su nesėkmingu 1863 m. sukilimu. Paberžėje tada klebonavo kun. Antanas Mackevičius, įsijungęs į sukilimo vadų eiles. Sukilimo kovose žuvo ar buvo Sibiran ištremti V. Svirskio broliai, persekiojimais išardyta jo šeima. Savo skausmą dievdirbys V. Svirskis įamžino koplytstulpių figūrėlėse.

Juozo Tumo-Vaižganto pagrindinis 120-tųjų gimimo metinių minėjimas rugsėjo 20 d. įvyko Vilniaus dramos teatre. Dalyvius į nuostabų Vaižganto sielos pasaulį nukėlė kanklių muzika, aktorių skaitomos jo mintys, jautrūs Vilniaus pedagoginio instituto literatūros katedros vedėjos Aldonos Vaitiekūnienės žodžiai apie sukaktuvininką bei jo kūrybą. Ji yra gerai susipažinusi su Vaižgantu, parašiusi studiją "Vaižganto apysaka 'Dėdės ir dėdienės'", monografiją "Vaižgantas", mokykloms skirtą gyvenimo ir kūrybos apybraižą "Vaižgantas". Jo "deimančiukus" į mokyklinius sąsiuvinius 1935 m. įsirašytose "Pragiedrulių" ištraukose atskleidė Vilniaus arkikatedros klebonas mons. Kazimieras Vasiliauskas. Apie Vaižganto grožinių raštų sumegztą mistišką jungtį tarp lietuvių būdo ir Lietuvos likimo kalbėjo literatūrologas Darius Kuolys. Vaižganto kūrinius skaitė aktoriai — Monika Mironaitė, Henrikas Kurauskas, Tomas ir Perlis Vaisietos. Koncertinę minėjimo dalį atliko: Lina Naikelienė, Regina Maciūtė, Valentinas Gelgotas, Evaldo Vyčino vadovaujamas Vilniaus inžinierinio statybos instituto etnografinis ansamblis, iš Marijampolės atvykęs Česlovo Sasnausko choras su savo vadovu G. Sakalausku. Minėjimas baigtas visų dalyvių sugiedotu Tautos himnu. Kauniečiai J. Tumo-Vaižganto 120-tąsias gimimo metines paminėjo Maironio lietuvių literatūros muziejuje atidaryta paroda "Laimės ieškojau kitiems, o tapau laimingas pats". Lankytojų ten laukė parodai sutelkti Vaižganto baldai, paveikslai, knygos, užrašų knygutės, kiti asmeniniai daiktai. Kan. J. Tumui-Vaižgantui ilgus metus teko būti Vytauto bažnyčios rektoriumi. Rugsėjo 18 d. prie jos susirinkusiems kauniečiams Vaižgantui skirtus poetų eilėraščius deklamavo aktorė Rūta Staliliūnaitė. Oficialus minėjimas tą vakarą įvyko Kauno dramos teatre. Kiti minėjimai buvo surengti Justo Paleckio viešojoje bibliotekoje, aukštosiose ir vidurinėse mokyklose. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9½%
180-185 d. term. ind.	9¾%
1 metų term. indėlius	9¾%
2 metų term. indėlius	9½%
3 metų term. indėlius	9½%
1 metų GIC-met. palūk.	11 %
2 metų GIC-met. palūk.	10½%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų	11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 *Savininkas – Tom Thompson*

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000 res: 231-2839

Greitas ir tikslus *patarnavimas!*

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Žymus Lietuvos ėjikas – Valdas Kazlauskas Nuotr. Valdo Malinausko

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Šiaurės Amerikos baltiečių plaukymo pirmenybės

įvyks 1989 m. lapkričio 5 d. Trinity Recreation Centre, 165 Crawford St., Toronto, Ont. (tarp Bathurst ir Ossington gatvių, įvažiavimas iš Queen St.) Vykdo Toronto estų plaukimo klubas. Varžybų pradžia – 9.30 v.r. Registracija – 9 v.r.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų ir moterų (15 m. ir vyresnių), senjorų per 24 m., jaunių ir mergaičių (13-14 m.), jaunių ir mergaičių (11-12 m.), jaunių ir mergaičių (9-10 m.), berniukų bei mergaičių (8 m. ir jaun.)

Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija nustatoma pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų plaukikams.

Dalyvių registracija iki š.m. lapkričio 1 d. pas PSF plaukimo komiteto vadovę **Mai Kreem, 618 Davenport Rd., Toronto, Ont. M5R 1K9,** tel. **(416)-924-6028.**

Bus ir lietuvių pirmenybės atskirai, jei atsiras pakankamai dalyvių.

Smulkios informacijos praneštos visiems sporto klubams. Klubams nepriklausą plaukikai dėl informacijų gali kreiptis į bet kurį sporto klubą ar tiesiai į M. Kreem.

Visi lietuvių sporto vienetai ir pavieniai plaukikai skatinami šiose varžybose gausiai dalyvauti.

ŠALFASS centro valdyba

Rimas Miečius, "Vėjo" Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės steigėjas ir išvykos į Lietuvą organizatorius, rugsėjo 30 d. sumainė žiedus su Jane Paulin. Vedybų apeigas atliko klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM. Vaišės vyko Prisikėlimo parapijos salėje, dalyvaujant gausiam būriui svečių. Į vestuves buvo atvykęs iš Niujorko Patrikas Torney, "Vėjo" vyr. treneris. Dalyvavo "Vėjo" žaidėjai Jonas Karpis ir Antanas Valaitis. Tą pačią dieną vestuvės vyko ir "Vėjo" komandos dalyvių Stepono Arlausko Toronte, o Donato Siliūno Čikagoje. Rimas Miečius ir jo žmona Janė ta proga susilaukė daug sveikinimų bei linkėjimų.

Lengvosios atletikos pirmenybės

Rugsėjo 9-10 d.d. Kanados latvių stadione "Sidrabene" įvyko 1989 m. Š.A. baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės, iš kurių buvo išvestos ir 1989 Š.A. lietuvių pirmenybės.

Varžybas vykdė Baltiečių sporto fed. lengv. atletikos k-tas, vadovaujamas torontiečio Algio Malinausko, talkinant nemažam būreliui lietuvių ir latvių. Ši sudurtinė talka įgalino varžybas sklandžiai pravesti.

Pirmenybėse dalyvavo 86 varžovai, iš kurių 52 lietuviai, 32 latviai ir 2 estai. Lietuvių dalyviai atstovavo šiems klubams: Toronto "Aušrai" 35, Klivlando "Žaibui" 13, Hamiltono "Kovui" 3 ir Vašingtono "Vėjui" 1.

Varžybos buvo pravestos vyrų, moterų ir visose prieauglio klasėse. Dalyvavo ir keletą veteranų. Daugumą dalyvių sudarė jaunesniosios prieauglio klasės. Pirmą kartą į programą, pamėginti, buvo įtraukta prieauglio "Pee-Wee" klasė (žemiau 9 metų amžiaus), sutraukusi daugiausia varžovų.

Išskyrus keletą rungčių, pasekmės buvo silpnokos. Varžybose buvo pagerinta 10 baltiečių pirmenybių rekordų ir 7 lietuvių. Šalia to, naujai įvestos prieauglio F (7-8 m.) klasės pasėkmės yra pirmieji šios klasės rekordai (viso 6).

Iškiliausias pirmenybių dalyvis buvo **Andrius Klemas** (Vašingtono "Vėjas"), kuris yra JAV karinės aviacijos kapitonas ir šiuo metu gyvena Albuquerque vietovėje New Mexico. Jis yra JAV karinių pajėgų lengv. atletikos komandos narys. Jis šiose pirmenybėse laimėjo visus bėgimus, nuo 400 m iki 10,000 m imtinai, pagerindamas baltiečių ir lietuvių pirmenybių rekordus 5000 m (15:38.5 min.) ir 10,000 m (32:13.0 min.).

Gerai pasirodė **Rodney Alderdice** (H. "Kovas"), pagerindamas baltiečių ir lietuvių p-bių rekordus 1500 m (4:13.3 min.), 5000 m (17:36.4 min.) ir 10,000 m (37:37.0 min.) jaunių A (17-19 m.) klasėje. Dar tokius dvigubus rekordus pasiekė **Lidija Žaliauskaitė** ("Aušra") šuolyje į aukštį (1.45 m – 4'-9" mergaičių C (13-14 m) kl. ir **Rūta Maželytė** ("Žaibas"), moterų 10,000 m bėgime (51:16,0 min.). Prie jų su 3 baltiečių p-bių rekordais mergaičių E (9-10 m.) klasėje prisidėjo talentinga latviukė **A. Teteris.**

Laukta, kad dalyvaus mūsų rekordistas **Aleksandras Žaliauskas** ("Aušra"), kuris šią vasarą laimėjo aukso medalį šuolyje į aukštį (2.20 m – 7'-3") Pan Amerikos jaunių žaidynėse, Santa Fe, Argentinoje, tačiau, stokojant pakankamų sąlygų aukštiems šuoliams, jis nesiėmė rizikos dalyvauti, bijodamas eventualaus susižeidimo, kai jam prieš akis eilė atsakingų varžybų.

Kiekvienoje klasėje už iškiliausią baltiečių ir lietuvių pirmenybių pasekmę buvo skiriami specialūs žymenys: **vyrų** – A. Klemas (W. "Vėjas"), **moterų** – R. Maželytė ("Žaibas"), **vyrų "Masters 1 A"** (40-44 m.) – Algis Choromanskis (H. "Kovas"), **vyrų "Masters 1 B"** (45-49 m.) – R. Burdulis ("Aušra"), **moterų "Sub-Masters"** (35-39 m.) – Ilona Smalenskienė ("Aušra"), **moterų "Masters 1 B"** (45-49 m.) – Danguolė Alderdice (H. "Kovas" **jaunių A** (17-19 m.) – R. R. Alderdice (H. "Kovas"), **jaunių B** (15-16 m.) – Juozas Jurevičius ("Žaibas"), **mergaičių B** – K. Vilmanis (Latv.), **jaunių C** (13-14 m.) – K. Eglitis (Latv.), **mergaičių C** – Lidija Žaliauskaitė ("Aušra"), **berniukų D** (11-12 m.) – Aidas Batūra ("Aušra"), **mergaičių D** – Veronika Taraškaitė ("Žaibas"), **berniukų E** (9-10 m.) – E. Laar (Est.), J. Burdulis ("Aušra"), **mergaičių E** – A. Teteris (Latv.), lietuvių – Ona Smalenskaitė ("Aušra"), **berniukų F** (7-8 m.) – J. Wilkinson ("Aušra"), **mergaičių F** – Kristina Kliorytė ("Žaibas").

Iškiliausios pasekmės, vyrų ir jaunių A kl. apskaičiuotos pagal tarptautines IAAF vyrų tabeles (1971 m.). Jaunių ir mergaičių klasėse pagal IAAF moterų tabeles (1971 m.), modifikuojant metimus.

Sporto darbuotojo bei lengv. atletikos veterano **Jono Bagdono** atminimui skirta kasmetinė dovana, lietuvių pirmenybių ilgiausio bėgimo laimėtojui, teko Andriui Klemui už 10,000 m.

Sekančiais metais planuojama grįžti į ankstyvesnę, – vyrų, moterų, jaunių A ir veteranų (gal ir prieauglio B) varžybas, birželio antroje pusėje, galbūt Klivlande, likusių klasių – rudeniop Kanadoje.

Lengvoji atletika tapo mūsų sportinėje sistemoje lyg ir išvietinta. Laikas susirūpinti ir sporto "karalienę" sugrąžinti į jai prideramą vietą.

Algirdas Bielskus

Ateitininkų žinios

Spalio 22 d. visų kuopų nariai organizuotai dalyvauja Mišiose 11 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje. Po Mišių jaunimas, tėveliai ir sendraugiai renkasi naujoje Parodų salėje pabendravimui.

Stasio Šalkauskio moksleivių kuopos susirinkimas įvyko spalio 15 d. ateitininkų kambaryje. Išrinkta kuopos valdyba: pirm. Julija Šukytė, vicepirm. Daiva Baršauskaitė, sekr. Vika Ross, korespondentė Adriana Karkaitė, ryšininkė su kitomis kuopomis Laura Dailydaitė, ižd. Kristina Baršauskaitė, "Pirmyn jaunime" redaktorės — Lijana Šipelytė ir Julija Pranaitytė, kuopos globėjas SAS pirm. Vytas Čuplinskas. Malonu buvo stebėti dalyvių rodomą entuziazmą kuopos veiklai. Ateitininkų Credo "Kristau, padėk man ištesėti", tebūna visuomet jūsų mintyse ir širdyse.

Studentų draugovės susirinkimas įvyko šeštadienį, spalio 21.

O.G.

• **Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi –**

"TŽ" leidėjai

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard

Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

allan BROWN

624-6336 namų 897-0068

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

Su $1,000 įmokėjimu galite įsigyti butą

Hillcrest Ave., šalia Cooksville traukinių stotelės, į pietus nuo Square One prie 10 greitkelio.

- *Tai puikiausias nekilnojamo turto pirkinys apsaugotas nuo valstybinių pajamų mokesčio (tax shelter).*
- *Tai yra gera investacija arba butas išėjus į pensiją, proga padėti vaikams ir vaikaičiams.*

Jeigu jus domina ši unikali investacija ir norite sužinoti apie šias neribotas projekto galimybes skambinkite

George Kairiui tel. 366-8771 arba **769-2500**

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9½% už 90 dienų term.indėlius
9¾% už 6 mėn.term.indėlius
9¾% už 1 m. term. indėlius
9½% už 2 m. term. indėlius
9½% už 3 m. term. indėlius
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 % už 1 m. GIC invest. pažym.
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
11 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
10½% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 % už taupymo sąskaitą
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo...13 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 12¾%
2 metų 12½%
3 metų 12½%
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų...11½%
(variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 73 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – **savininkai**

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA YORK APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.

Telefonas (Toronto linijos)

(416) 773-6480, (416) 773-3779

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL

REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

Nemokamas namo įkainojimas.

Telefonai 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 dundas street west, islington, ontario M9A 1B2 res: 239-9892

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, *turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:*

- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rinanti su prancūziškais klausimais. Jis betgi viešai įsipareigojo pradėti rimtas studijas ir išmokti prancūzų kalbą.

Abiejuose didžiuosiuose karuose dalyvavusių kanadiečių atminimą Britanijoje norima įamžinti jiems pastatytu paminklu Londone, Trafalgaro aikštėje. Ten dabar tėra admirolo Horacijaus Nelsono paminklas. Didvyriu jis tapo kovose su Napoleonu. Kanada I D. karo metais užjūrin pasiuntė 456.189 karius, II D. karo metais – 1.086.343. Didžioji jų dalis atsidūrė Britanijoje ir dalyvavo kovose Europoje. I D. kare žuvo 60.661 kanadietis, II D. kare – 42.040. Paminklu kanadiečiams Londone rūpinasi brigados gen. Desmondas Smithas, vadovavęs kanadiečių pėstininkų ir šarvuočių daliniams II D. kare, dabar dirbantis Britų bendruomenės žuvusių karių kapų komisijoje. Paminklui tikimasi surinkti 4-6 milijonus dolerių iš didžiųjų bendrovių, o tada bus kreiptasi į visuomenę. Numatytas ir gyvasis paminklas – metinis keitimais dvidešimt penkiais britų ir kanadiečių studentais. Kanadiečiams būtų sudaryta proga aplankyti Kanados karių kapus Europoje.

Toronto viešojo susisiekimo TTC bendrovės tarnautojų unijos 45 dienas trukusį darbo sulėtinimą užbaigė Ontario darbo ministerio G. Phillipso parlamentui įteiktas įstatymas, reikalaujantis pradėti normalų darbą. Priešingu atveju numatoma $1.000 bauda už darbo dieną įstatymo nepaisantiems asmenims ir $10.000 bauda unijos bei TTC bendrovės vadovams. Algų padidinimą turės išspręsti valdžios paskirtas tarpininkas, kurio sprendimas bus privalomas abiem pusėm. Įstatymas užtikrina metinį atlyginimų padidinimą 5% sekančių dvejų metų laikotarpyje. Tačiau unijos ir TTC bendrovės atstovai jau buvo sutarę 7% padidinimus. Valdžios tarpininkas turbūt paliks šį susitarimą. Jis metinį vairuotojų atlyginimą lig naujosios sutarties užbaigos 1991 m. birželio mėnesį būtų padidinęs iki $48.000, įskaitant visus priedus. Ontario darbo ministeris G. Phillips be reikalo džiaugiasi, kad dabar bus pašalintas streiko pavojus dvejų metų laikotarpiui. Iš tikrųjų tokia išvada nėra visiškai tiksli.

Neišspręstas liko dalinio darbo 450 vairuotojų pasamdymo klausimas. Tų papildomų vairuotojų, padidinančių autobusų bei tramvajų skaičių, norėjo TTC bendrovė rytmečio ir popietės valandomis, kai torontiečiai beveik tuo pačiu laiku skuba darban ir grįžta namo. Papildomų dalinio darbo vairuotojų pasamdymą atmetė unija, kuriai rūpėjo išsaugoti riebius antvalandžius nuolatiniams vairuotojams. Pernai TTC bendrovė antvalandžiams išleido tikrai didelę $13,5 milijono sumą. Dėl tų papildomų vairuotojų buvo kilusi pagrindinė kova tarp TTC bendrovės ir unijos vadu. Darbo ministeris G. Phillips šį svarbų klausimą paliko valdžios tarpininkui, kuris ištirs faktus ir paruoš pasiūlymus iki 1990 m. birželio mėnesio. Tie pasiūlymai betgi nebus privalomi nei TTC bendrovei, nei jos tarnautojų unijai. Išvada yra aiški – unija vėl pradės šokdinti torontiečius, kai pasibaigs naujoji dvejų metų sutartis 1991 m. birželio mėnesį. Ontario premjeras D. Petersonas, pataikaudamas darbo unijoms, penkias savaites visiškai nesikišo į TTC bendrovės ir unijos nesutarimus, dėl kurių kentėjo šimtai tūkstančių torontiečių, laiku negalinčių atvyktį į darbovietes. Tiesa, TTC tarnautojų unija nebuvo paskelbusi oficialaus streikos, bet smarkiai sumažino eismo paslaugas, prisidengdama tariamu taisyklių vykdymu ir įsivesdama keturių darbo dienų savaitę. Torontiečiams reikia specialaus Ontario parlamento įstatymo, kuris ne tik uždraustų TTC viešojo susisiekimo tarnautojų unijos streikus, bet ir sąmoningą darbo sulėtinimą.

Paieškojimai

Pusseserės Elenos Gedutytės-Rožukienės, Viktoro, paieškomi **Stasys Gedutis,** Juozo, anksčiau gyvenęs 180 W. 7 St., So. Boston, MA. Taip pat **Adomas Gedutis** ir **Antanas Gedutis,** Juozo. Jie patys arba apie juos žinantys prašomi pranešti Elenai Rožukienei, Kaunas, Žemaičių gatvė, 19 bt. 1, Lithuania.

Ieškau **pusbrolių ar pusseserių, savo tėvelio Venckaus Stasio,** s. Vinco, **brolių ir sesers vaikų (ar jų vaikų).** Tėvelis gimė 1885 m. Tauragės apsk., Šilalės vals., gyveno ir mirė Vainute. Abu jo broliai ir sesuo išvyko iš Lietuvos į JAV po I D. karo, sesuo gyveno Čikagoje. Žinantys apie juos prašome pranešti: Stefanija Venskutė-Savickienė, Ligoninės 7-8, Klaipėda 235800, Lithuania, USSR.

ETOBICOKE – 20 Billingham Dr ...ndas ir East Mall rajone parduodamas trijų miegamų... ...aukštis namas (bungalow), atskiras garažas, užbaigt... ...o kambarys su židiniu, šilumą sulaikantys langai (ther... . Kaina – $249,000.

PARDUOTAS

ETOBICOKE – 271 The East Mall. Arti Bloor gatvės prieš "Cloverdale Mall", 3 miegamųjų vienaaukštis namas su rūsyje įrengtu butu, židiniu, poilsio kambariu, naujais langais, centraliniu vėsinimu. Kaina – $254,000.

ETOBICOKE – 55 Lynnford Dr. Trijų miegamųjų vienaaukštis namas su viengubu garažu. Netoli nuo "Cloverdale Mall" ir St. Elizabeth katalikiškos mokyklos. Kaina – $278,900.

ETOBICOKE – 714 The West Mall, parduodamas butas (condominium) – 3 miegamieji, šeimos kambarys, dvi prausyklos. Kaina – $177,900.

ETOBICOKE – 551 The West Mall, parduodamas dviejų miegamųjų butas (condominium) aštuntame aukšte. Geras investavimas. Kaina – $149,000.

ETOBICOKE – 475 The West Mall – gražus dviejų miegamųjų butas (condominium), dvi automobiliui pastatyti vietos. Kaina – $175,000.

MISSISSAUGA – 1580 Stancombe Dr., Creditview ir Britannia rajone – dviejų metų senumo, dviejų aukštų, keturių miegamųjų, apie 2000 kv pėdų. Kaina – $329,000.

MISSISSAUGA – 200 Robert Speck Parkway vakarinėje pusėje, trijų miegamųjų ir šeimos kambario švarus namas. Kaina – $195,000.

SUNNIDALE, maždaug 10 mylių nuo Stayner parduodamas 30 akrų žemės sklypas, 900 pėdų prieina prie kelio. Kaina – $60,000.

LINDSAY – kelios minutės nuo ežero, parduodamas 50 akrų ūkininko žemė su tvenkiniu. Iš dviejų pusių kelias. Kaina – $109,000.

ANTANAS GENYS RE/MAX professionals
1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8
Telefonai: (416) 232-9000, 231-2839
REALTOR®

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Toronto "Atžalynas" maloniai kviečia jus dalyvauti Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor St. W.) rengiamame

ATŽALYNAS

šokių vakare

Las Vegas Fiesta

monte carlo

Lapkričio 4, šeštadienį, 7 v.v. iki 1 v.r.

Gros "The Ponytails & The Haircuts" orkestras.
Įėjimas – $10.00 su šiltu bufetu.
Trumpa meninė programa. Veiks baras.
Visos pajamos — "Atžalynui".
Stalus rezervuoti tel. **533-1121.**

Kviečiame visus! Iki pasimatymo!
"Atžalynas"

Tradicinis Toronto Lietuvių namų

POBŪVIS · KONCERTAS

Muzikinę programą atliks
solistas Br. Kazėnas iš Klivlando, akompanuojant muz. J. Govėdui

1989 m. lapkričio 18, šeštadienį, 6.30 v.v.
Programos pradžia – 7.30 val. vakaro
Karaliaus Mindaugo menėje
(1573 Bloor St.W.)

Po koncerto – šokiai, įvairių gėrimų baras, šiltų valgių bufetas, loterija.
Šokiams gros "Les & The Music Masters" orkestras. Įėjimas – $8, pensininkams ir studentams – $7.
Bilietus platina darbo metu Lietuvių namai tel. (416) 532-3311, bet kuriuo kitu laiku – K. Raudys tel. 239-7040, A. Jankaitienė tel. 762-9189, L. Pocienė tel. 622-4280, V. Kulnys tel. 769-1266.

Maloniai kviečiame visus torontiečius ir apylinkės lietuvius dalyvauti!
Toronto Lietuvių namai

SKAITYTOJAI PASISAKO

TEATGIMSTA MAŽOJI LIETUVA

Perskaičius "TŽ" 1989.VII.4 straipsnį apie M. Lietuvą, kilo mintis parašyti savo nuomonę. Visą laiką man buvo įdomu išgirsti ką nors apie M. Lietuvą. Ir vis galvodavau, kad tai yra Lietuvos dalis. Tad dabar su atgimstančia Lietuva teatgimsta ir M. Lietuva, su Karaliaučium ir visa apylinke. Tebūna vienas kūnas – Lietuva!

Taip pat nereikia užmiršti ir Suvalkų trikampio. Ir ten Lietuvos žemelė. Lietuvių statyta katedra bei šventovės. Ir ten lietuviai, neužmiršę savo kalbos.

A. Gilius

ŠYPSENOS

Šūkis ir komentaras

Sovietų s-gos kompartija paskelbė šūkį. "Literatūros ir meno veikėjai! Aukštai neškite tarybinio meno partiškumo, idėjiškumo vėliavą. Tobulinkite savo meninį meistriškumą, skirkite visas jėgas ir sugebėjimus politiniam, moraliniam estetiniam komunizmo statytojų auklėjimui". O tai reiškia, kaip tuomet, dar gyvas būdamas, žurn. G. Galva "Drauge" trumpai išaiškino šitokias mintis: "Rašytojau, būk prirakintas šunelis, lok kompartijos garbei, tai gausi graužti kaulą. Nelosi – gausi smūgį jei ne į galvą, tai tikrai į pilvą!"

Siunčiame ir parduodame 220 voltų/50 H_2
elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.

Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

NA ELECTRONICS

LOW COST ELECTRONICS
110 V. arba 220 V. PAL-SECAM-NTSC
Naudojami Lietuvoje

Visi videomagnetofonai yra europietiškos voltažo sistemos.
Mes turime didžiulį elektroninės aparatūros pasirinkimą žemomis kainomis.

SONY CFS-W365S

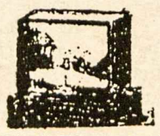

SHARP – WQ 260 110V.– 220V.

JAMAHA SINTEZATORIUS

JVC/14" TV C-140 ME

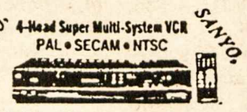

HITACHI VM-600E

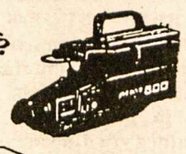

KOMPIUTERIAI

PAL-SECAM-NTSC

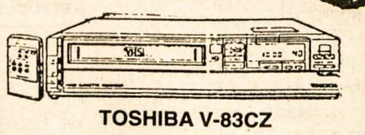

TOSHIBA V-83CZ

AIWA VIDEO

Pasiunčiame į Lietuvą ir kitus Europos kraštus.

NORTH AMERICA ELECTROMECHANIC
231 Robert Hicks Dr., Willowdale, Ont. Canada M2R 2R3
Tel. (416) 663-9497 arba (416) 665-4250

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*

2 Jane St., Suite 500 — Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas — įstaigos (416)**762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 — namų **233-0303**

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS

B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.

15 John St., Suite 2 — **Tel. 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J2 — **Fax. 248-5922**

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*

perėmė a.a.advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 — Telefonas
prie Windermere Ave. — įstaigos (416) **763-3362**
Toronto, Ontario M6S 2S4

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) **Norkus**
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

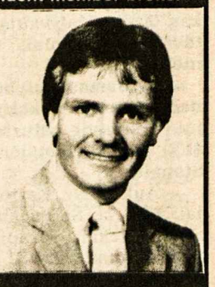

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

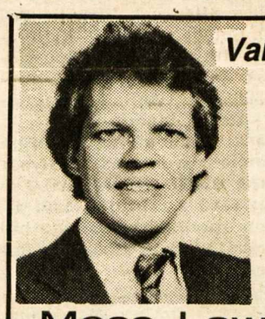

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734

- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Century 21®
DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker
FAX 233-0285 — **Tel. 233-3334**
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Ar jūs domitės pirkimo ir pardavimo (Real Estate) karjera?

Jeigu taip, skambinkite į mūsų raštinę. Mes paruošime jus, duodami pamokas kas antrą antradienį.
Century 21 geriausiai paruošia pardavėjus pirkimo ir pardavimo versle. Dėl informacijų skambinkite **Valteriui** ar **Rick tel. 233-3334.**

Century 21. **Dresher Ltd.**

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

Toronto "Gintaras" SVEIKINA

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblį bei jų vadovus, atvykusius į Kanadą ir atvežusius dalelę gyvos Lietuvos!

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Wasagoje žiemos metu Gerojo Ganytojo misijoje Mišios bus kiekvieną sekmadienį 2 v.p.p.

— Pakrikštytas Paul ir Ritos (Jonaitytės) Gast sūnus Tomas Maksimilijonas.

— Spalio 14 d. palaidota a.a. Marija Bėraitienė, 93 m. amžiaus.

— Parapijos tarybos susirinkimas bus lapkričio 28, antradienį, 7.30 v.v. parapijos salėje. Iki šio susirinkimo prašome visas parapijos tarybos sekcijas sušaukti savo posėdžius ir nustatyti metų veiklos planus.

— Kapinių lankymo diena bus lapkričio 5, sekmadienį. Pamaldos Šv. Jono lietuvių kapinėse bus 3 v.p.p. Popietinis autobusas į pamaldas kapinėse veš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties 2.30 v.p.p., o atgal nuo Anapilio išvažiuos 5 v.p.p. KLK moterų draugijos skyrius kapinių lankymo dieną rengia meno parodą Anapilio naujoje parodų salėje. Parodoje dalyvauja dail. Valė Balsienė ir Petras Bigauskas. Taipgi dalyvauja su savo lietuviškais audiniais Ona Derliūnienė.

— Tęsiamas statybos vajus Kanados lietuvių kultūros muziejui Anapilyje. Muziejui aukojo: $150 — J. B. Danaičiai; $50 — H. Stepaitis.

— Aukojo Šv. Kazimiero kolegijai: $100 M. Šeflerienė; $50 — A. S. Zimnickai; parapijai: $100 — J. J. Šarūnai; $50 — P. V. Dalindos, dr. R. Zabieliauskas.

— Mišios spalio 22, sekmadienį 9.30 v.r. už a.a. Edmundą Miliauską, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 2.00 v.p.p. už parapiją.

Išganytojo parapijos žinios

— Parapijos tarybos nutarimu, šių metų Mirusiųjų minėjimo sekmadienį švęsime spalio 22 d. Pamaldos šventovėje — 11.15 v.r. Po pamaldų nuvyksime į Šv. Jono kapines, Mississaugoje, kur bus laikomos gedulingos pamaldos. Po jų — paminklų šventinimas ir kapų lankymas.

— Spalio 29 d. pamaldos su Šv. Vakarienė įprastu laiku — 11.15 v.r. šventovėje. Švęsime Reformacijos dieną. Giedos parapijos choras.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo $100 — B. Molis. Iš viso statybos fonde yra $145,911. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Nauji Lietuvių namų nariai, sumokėję nario įnašą po $100: Elena Bersėnienė ir Judita Jurcevičiūtė.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 320 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: dail. Aleksandras Nečiajevskis, A. Patriubavičius, J. A. ir Tatjana Puranai, E. M. Rukštelienė, V. Venslovas, S. Venslovienė iš Vilniaus; R. R. Gaižauskai, Aldona Kanienė (a.a. Birutės Strazdienės sesuo), B. Mališauskienė iš Kauno; L. Būtautas, D. Karbauskienė, V. Mečinskienė, R. Prialgauskas iš Klaipėdos; A. Rovas iš Papilės; E. Mališauskas iš Telšių; G. Naulickienė iš Naujamiesčio; V. Skaldavičienė iš Zarasų; O. Markauskienė iš Palangos; A. A. Zorkai iš Akmenės, A. Kasperavičienė iš Lekėčių, Šakių rajono; M. Kasperavičienė iš Šakių; J. Paulauskienė, N. Remeikienė iš Tauragės; K. Meškauskienė iš Orlando, Floridos; S. Grikėnienė iš Čikagos.

— Lietuvių namų ligonių lankytojai renkasi pasitarimui lapkričio 2 d., 7.30 v.v. Žinantieji apie sergančius arba paramos reikalingus tautiečius prašomi pranešti darbo laiku V. Lukui tel. 532-3312, kitu laiku — V. Kulniui tel. 769-1266. Galintieji prisidėti prie ligonių lankymo kviečiami šiame pasitarime dalyvauti.

— Lapkričio 18, šeštadienį, 6.30 v.v. Lietuvių namuose rengiamas koncertas-balius. Programą atlieka sol. Bronius Kazėnas iš Klivlando, akompanuojant muz. Jonui Govėdui. Bilietus platina darbo metu Lietuvių namai tel. 532-3311, kitu laiku — K. Raudys tel. 239-7040, A. Jankaitienė tel. 762-9189, L. Pocienė tel. 622-4280, V. Kulnys tel. 769-1266.

— Lietuvių namų kultūros komisijos nariai renkasi posėdžiui spalio 22, sekmadienį, 1.30 v.p.p.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį pamokslus per visas Mišias sakė svečias iš Lietuvos kun. Vidmantas Kareckas, Biržų parapijos vikaras, kuris lankosi pas savo dėdes Hamiltone.

— Pakrikštytas Daniel Mark, Carol (Levišauskaitės) ir Mark Pearson sūnus.

— Susituokė Andrius Sokolovas ir Diana Devine.

— KLK moterų mūsų parapijos skyriaus susirinkimas įvyks spalio 22 d. po paskutinių Mišių. Savo kelionės įspūdžius po Kiniją papasakos ir parodys skaidres p. Rimšaitė. Svečias iš Lietuvos kun. Valdas Braukyla pakalbės apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje.

— Naudotų daiktų ir drabužių išpardavimas, kurį organizuoja parapijos tarybos labdaros sekcija, įvyks spalio 24 ir 26 d.d. Parodų salėje.

— Religinis seminaras, kurį organizuoja parapijos tarybos religinė sekcija, prasidės spalio 25, trečiadienį, 7.30 v.v. ir tęsis trečiadieniais, kol bus išnagrinėti visi septyni sakramentai. Vakaras prasidės su Mišiomis ir po to apie valandą laiko bus paskirta temos svarstymui ir diskusijoms.

— Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokos prasidės lapkričio mėnesio pradžioje. Tėveliai yra prašomi užregistruoti vaikučius, sulaukusius 7 metų amžiaus, klebonijos raštinėje tel. 533-0621. Pirmosios Komunijos iškilmės bus gegužės 6, sekmadienį, per 10.15 v.r. Mišias.

— Parapijai aukojo: $500 — A. Navickas; $100 — A. Virkutis; $50 — J. O. Gataveckai, M. V. Kriščiūnai, V. Rutkauskas, O. Spurgaitienė, I. Urbonas; Vyskupo fondui: $300 — P. Ūkelienė; pranciškonų klierikų fondui: $300 — P. Ūkelienė; palaimintojo Jurgio Matulaičio šventovės statybai Vilniuje: $1000 — Izidorius Antanaitis savo a.a. brolio Mato atminimui, (praeitam numeryje buvo sukeisti vardai), $100 — A. Rakauskas.

— Mišios spalio 22, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Magdaleną Skrinskienę, 9.20 v.r. — už a.a. Teodorą Mašalaitę-Schneider, 10.15 v.r. — už a.a. Vincą Murauską, už a.a. Stefaniją ir Stasį Jagėlus, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Apoloniją Kazlauskienę ir už a.a. Karoliną ir Antaną Stauskus.

"Nepriklausoma Lietuva", vienas iš pirmųjų Kanados lietuvių laikraščių, netrukus švęs 50 metų lietuviško spausdinto žodžio ir tautinės kultūros skleidimo sukaktį. Š. m. spalio 21 d. Lietuvių namuose įvyksta "NL" rėmėjų ruošiamas vakaras-balius su menine programa. "NL" redakcija, administracija ir Toronto rėmėjų būrelis nuoširdžiai kviečia Toronto, Hamiltono ir apylinkių lietuvius dalyvauti šiame renginyje. Žada dalyvauti svečių iš JAV ir Lietuvos.

"NL" rėmėjų būrelis

Literatūros paroda vaikams

1989 m. spalio 11 d. Vilniuje JAV informacijos agentūra atidarė amerikiečių vaikams skirtos literatūros autorių parodą. Parodos vadovu pakviestas lietuvis rašytojas Algirdas Gustaitis iš Kalifornijos. Taip pat bus išstatytos vaikams rašančių lietuvių išeivių autorių knygos. Paroda tęsis apie dvi savaites.

(ELTA)

Dr. Vincas Kudirka ir jo "Varpo" šimtmetinė sukaktis gražiai paminėta Kanados lietuvių žurnalistų sąjungos renginyje spalio 15 d. Toronto Lietuvių namuose. Apie Vincą Kudirką kalbėjo tolimas jo giminaitis Jonas Varanavičius. Jungtinis "Aukuro" ir "Aitvaro" saviveiklos teatras suvaidino sutrumpintą trijų paveikslų Kazio Inčiūros dramą "Vincas Kudirka". Režisavo Elena Dauguvietytė-Kudabienė ir Aldona Dargytė-Byszkiewicz. Minėjimo dalyvių buvo pilna karaliaus Mindaugo salė. (Plačiau sek. nr.).

Maloniai prašome atsilankyti į

SPAUDOS VAKARĄ

savaitraščiui "Nepriklausoma Lietuva" paremti, *kuris įvyks*

š.m. spalio 21, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose,
1573 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario

Programoje:
- *"Aitvaro" ir "Aukuro" vaidinimas*
- *Muz. V. Povilonio dainos ir muzika*
- *Karšta vakarienė, paruošta V. Birštono*
- *Bufetas gaivinančių gėrimų*
- *Loterija naudingų laimikių*
- *Šokių muzika tvarkoma V. Povilonio*

Įėjimas – $6. Bilietai – pas rengėjus ir prie įėjimo. *Savo atvykimu paremsite spaudą.*

Rengėjai

PIRMĄ KARTĄ TORONTE

VIENINTELIS IR NEPAKARTOJAMAS

KABARETAS "TARP GIRNŲ",

vadovaujamas Vytauto Kernagio,

įvyks Toronte 1989 m. spalio 22, sekmadienį, ir spalio 29, sekmadienį, 5.30 v.p.p., didžiojoje Anapilio salėje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont.

Bilietai gaunami – Anapilio ir Prisikėlimo parapijų salėse po pamaldų. Darbo dienomis Lietuvių namuose pas Aldoną tel. 532-3311 ir "Audra" kelionų įstaigoje tel. 769-2500. Kaina – $12.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti ir paremti atvykusius iš Lietuvos.

Rengėjai – Kultūros, meno ir literatūros būrelis "Žara"

Visus vaikučius, didelius ir mažučius kviečiame į

KAUKIŲ BALIŲ

spalio 29, sekmadienį, 1 valandą po pietų,
Prisikėlimo parapijos didžiojoje salėje.

Programoje: *pasakų šalis, kaukių paradas, įvairūs žaidimai, moliūgų paroda.* Vaikučius kviečiame atsinešti išpjaustytus moliūgus. Laukiame mažųjų dalyvių, jų tėvelių, senelių ir močiučių.

Įėjimo kaina šeimai – $5.

Rengia – ***Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija***

Lietuvos žaliųjų grupės pradininkas ir LP Sąjūdžio seimo tarybos narys

ZIGMAS VAIŠVILA

spalio 29, sekmadienį, 2.30 v.p.p., didžiojoje Toronto lietuvių namų salėje

padarys skaidrėmis iliustruotą pranešimą apie

Lietuvos ekologinę krizę ir jos priežastis.

Kalbės ir prof. ***ROMAS VAŠTOKAS,*** su Z. Vaišvila dalyvavęs Tarptautinėje ekologijos konferencijoje Bulgarijos sostinėje Sofijoje. Išlaidų padengimui auka – $3.

Kviečiame visuomenę gausiai dalyvauti –

Rengėjai – ***Toronto KLB apylinkės visuomeninė komisija, PLB ekologinės talkos Lietuvai komitetas, Jaunimo sąjunga***

MONTREAL QUE

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis, spalio 3 d. Mirabel aerodrome sutiktas gausaus būrio montrealiečių su trispalvėmis ir gėlėmis, buvo nuvežtas į Aušros Vartų parapijos salę, kur Kanados jaunimo sąjungos Montrealio skyrius suruošė sūrio ir vyno vaišes. Vyko susipažinimas ir įvairūs pasikalbėjimai. Svečiai, nors ir pavargę, visi malonūs ir šnekūs. Po to buvo paskirstyti nakvynėms pas vietos lietuvius. Kitą dieną specialiu autobusu pavežioti po Montrealį, apie kurį aiškino Joana Adamonytė. Kelionė buvo baigta šv. Kazimiero parapijoje, kur klebonas kun. Stasys Šileika visiems aprodė šventovę, o salėje parapijos moterys paruošė skanią vakarienę. Kartu atvykęs prof. Bronius Genzelis, Sąjūdžio tarybos ir TSRS aukščiausios tarybos narys, susitiko su prancūzų dienraščio "Le Devoir" žurnalistu, kuris ilgą pasikalbėjimą ir profesoriaus nuotrauką atspausdino sekančios dienos laikraščio laidoje.

Spalio 5 d. ansamblis išvyko į Čikagą, nakvynei sustodamas Londone, Ont. Apvažiavęs dalį JAV ir aplankęs Torontą, spalio 21 d., šeštadienį, grįš į Montrealį. Tą vakarą AV parapijos salėje įvyks priėmimas – balius. Čia ansamblis duos kabaretinę programą, o vakarienės metu prof. Br. Genzelis darys trumpą pranešimą apie paskutinius įvykius Lietuvoje. Sekmadienį AV šventovėje per 11 val. (ne 10 val., kaip anksčiau buvo minima) Mišias ansamblis pagiedos kelias giesmes. 3 v.p.p. bus koncertas, pirmadienį – priėmimas Montrealio rotušėje. Antradienį, 6 v.v. iš Mirabel išskris namo.

Aras Piečaitis tarnybos reikalais visą mėnesį praleido Raudonojoje Kinijoje. Parsivežė daug įspūdžių ir gerų nuotraukų – skaidrių.

Aušros Vartų parapija metinius pietus rengia lapkričio 5 d. po pamaldų parapijos salėje. Didžiosios loterijos bilietai parapijiečiams jau išsiuntinėti.

A. a. Sofija Vilimienė, kurios namuose seniau buvo prisiglaudusi "Nepriklausoma Lietuva", mirė spalio 7 d. Iš AV šventovės spalio 11 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi sūnus su šeima ir kiti artimieji. **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11 %	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

PARDUODU naujus vyriškus tamsiai rudos spalvos avies kailinius. Skambinti vakarais tel. 656-3634 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

HAMILTONO LIETUVIŲ PENSININKŲ namuose "Rambynas" nuo š. m. gruodžio 1 d. išnuomojamas vieno miegamo butas. Šildymas ir elektra įskaitoma į nuomą. Kreiptis: 206-1880 Main St. West, Hamilton, Ont. Tel. 526-8281.

VIDUTINIO AMŽIAUS NERŪKANTI MOTERIS norėtų apsigyventi šeimoje ir prižiūrėti vaikučius, senelius arba slaugyti ligonius ilgesniam laikui. Gali valyti namus ir gaminti maistą. Laisvalaikiu užsiima mezgimu. Skambinti Sigitai tel. 1-705-429-2351.

SUMAŽINTOS KAINOS
Nat. Panasonic NV-M7EN – $1,295. Toshiba 83CZ video magnetofonas – $390. Kainos su persiuntimu. Dabar mažesnis muitas. Kalėdos jau artėja. Rašykite Stasiui. Stanley's Lithuania Parcel Service, 8865 E. South St. Fishers, IN 46038, USA. Tel. (317) 842-8035.

CATERING
Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.

IEŠKAU moters, kuri sutiktų prižiūrėti vyresnio amžiaus porą High Park ir Roncesvalles gatvių rajone. Prašome skambinti tel. 763-3277 ir po 5 v.p.p. tel. 251-0798 arba 822-9139 Toronte.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS ir virtuvė antrame aukšte vyresnio amžiaus asmeniui. Skambinti tel. 534-8057 Toronte.

DUNDAS ir RUNNEYMEDE rajone išnuomojamas sandėlys ir šaltkalvio dirbtuvė su mašinomis. Skambinti Edvardui tel. 890-2626 Mississauga.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

ATPIGINTOS KAINOS.
Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą video magnetofonas Toshiba 83 CZ – $395, video kamera Hitachi – $1,150. Palyginkite. SIUNČIAME ir VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 10-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-2 v.p.p. Tel. 312-436-7772; namų tel. 312-430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

"Tėviškės žiburių" administracija kapų lankymo dieną lapkričio 5, sekmadienį, bus atidaryta nuo 1 v.p.p.

"Tėviškės žiburių" skaitytojams

Kylant spaudos darbų ir pašto kainoms, "TŽ" leidėjai ir nenorint yra priversti kelti savaitraščio prenumeratą.

METINĖ "TŽ" PRENUMERATA — $26, RĖMĖJŲ — $35, GARBĖS — NUO $45.

JAV-bėse gyvenantiems prenumerata skaičiuojama amerikietiškais doleriais, nes laikraščio persiuntimo Amerikon išlaidos yra didesnės.

Taip pat daug padeda dosnios skaitytojų aukos. Už jas esame labai nuoširdžiai dėkingi. Atėjo laikas ieškoti daugiau pastovių pajamų, nes aukos nepadengia visų laikraščio išlaidų. Teko padidinti ir skelbimų kainas, kad būtų galima suvesti galą su galu. Tikimės, kad skaitytojai supras esamą padėtį ir padės šiam savaitraščiui toliau gyvuoti padidintomis prenumeratomis ir aukomis. ***Leidėjai***

A. a. Aleksandro Ambrozaičio atminimui Stasė ir Albinas Baršauskai "Tėviškės žiburiams" aukoja $20.

"The Catholic Register" spalio 14 d. išspausdino straipsnį apie kun. Alfonsą Svarinską, kuris neseniai lankėsi Toronte. Laikraštis pažymi, kad jis per tris suėmimus iškalėjo 22 metus sovietų lageriuose. Ir už ką? Todėl, kad atliko kunigo pareigas: organizavo procesijas, mokė vaikus katekizmo ir juos ruošė Pirmajai Komunijai. Praeitų metų vasarą buvo paleistas iš lagerio su sąlyga, kad išvažiuos iš Lietuvos. Nežiūrint kas atsitiks, kun. A. Svarinskas pasiryžęs grįžti į Lietuvą ir tarnauti jos tikintiesiems. Kovą su komunizmu Lietuvoje palygino su Dovydo ir Galijoto kova. Dievas padėjo Dovydui, padės ir Lietuvai ir jos Bažnyčiai. "Mes nieko daugiau nenorime — tik būti laisvais savajame krašte", – pareiškęs buvęs ilgametis kalinys kunigas.

• Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Nori susirašinėti

Teofilė Apėnienė, 69 m. amžiaus, dirbanti Kauno Raudonojo kryžiaus ligoninėje kaip medicinos sesuo, norėtų susirašinėti su tautiečiais, netur inčiais giminių Lietuvoje. Ji mielai išsikviestų svečiuotis Lietuvon, o taip pat norėtų aplankyti ir Kanadą. Adresas: Laisvės alėja 63-2, Kaunas 233000, Lithuania, USSR.

Zita Masiulienė, 53 metų, dirba taip pat Kauno Raudonojo kryžiaus ligoninėje kaip pedagogė, galėtų irgi pasikviesti į Lietuvą, o taipogi pati norėtų apsilankyti Kanadoje. Adresas: LTSR 25-čio 36-87, Kaunas 233031, Lithuania, USSR.

Poetės Marijos Aukštaitės nauja 18-kos apysakų, 296 psl. knyga "Meilė sutemose" jau išspausdinta. Tekstą surinko Hedino Typesetting, spausdino Litho-Art Ltd. Išleido Marijos Aukštaitės literatinis fondas. Kaina — $25. Knygą galima įsigyti pas A. F. Navikevičių, 46 Arthur Mark Drive, Port Hope, Ontario, Canada L1A 3X1.